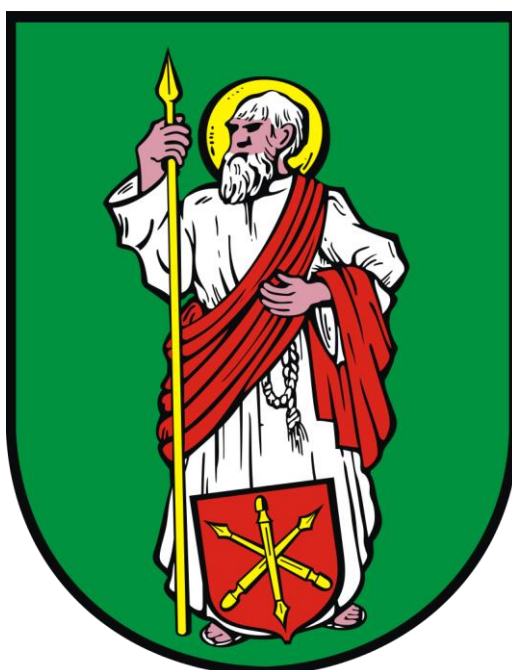

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Tomaszów Lubelski
w rejonie ul. Cypriana Kamila Norwida

Warszawa 2023

Nazwa opracowania: Prognoza oddziaływania na środowisko do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Tomaszów Lubelski w rejonie ul. Cypriana Kamila Norwida

Zleceniodawca: Miasto Tomaszów Lubelski

Opracowujący: Budplan Sp. z o.o.
04-327 Warszawa ul. Kordeckiego 20

Kierujący zespołem autorskim: mgr Agata Grzelak

Zespół autorski: mgr inż. Anna Beres
inż. Monika Nasiłowska
inż. Anna Wojtczuk

Spis treści

1	Wprowadzenie.....	7
1.1	Podstawa formalno-prawna opracowania	7
1.2	Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie.....	7
2	Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami.....	8
2.1	Lokalizacja terenu opracowania	8
2.2	Cele i zawartość dokumentu	10
2.3	Powiązania z innymi dokumentami.....	11
3	Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy	15
4	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania	15
5	Transgraniczne oddziaływanie na środowisko	15
6	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	15
7	Charakterystyka środowiska przyrodniczego obszaru objętego projektem planu	16
7.1	Uwarunkowania przyrodnicze i zagospodarowanie terenów	16
7.2	Stan środowiska	23
7.3	Tendencje zmian środowiska przy braku realizacji ustaleń projektu planu	25
7.4	Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu.....	26
8	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposobu w jaki te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu	26
9	Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko	27
9.1	Oddziaływanie na ludzi.....	36
9.2	Oddziaływanie na klimat	37
9.3	Oddziaływanie na powietrze	38
9.4	Oddziaływanie na wodę	38
9.5	Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	39
9.6	Oddziaływanie na zasoby naturalne.....	39
9.7	Oddziaływanie na faunę i florę.....	40
9.8	Wpływ na ekosystemy i różnorodność biologiczną.....	40
9.9	Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody	41
9.10	Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne	41
9.11	Oddziaływanie na krajobraz	41
9.12	Ryzyko wystąpienia poważnych awarii	41

10	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	42
11	Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru	42
12	Akty prawne uwzględnione w opracowaniu	43
13	Materiały źródłowe.....	43

1 Wprowadzenie

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Tomaszów Lubelski w rejonie ul. Cypriana Kamila Norwida, sporządzonego zgodnie z uchwałą Nr L/544/2022 Rady Miasta Tomaszów Lubelski z dnia 28 października 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Tomaszów Lubelski w rejonie ul. Cypriana Kamila Norwida.

1.1 Podstawa formalno-prawna opracowania

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1029 ze zm.). Niniejsza prognoza w myśl wyżej przywołanego art. 46 stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko organ opracowujący projekt dokumentu:

- uzgadnia z właściwymi organami zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko;
- poddaje projekt wraz z prognozą opiniowaniu przez właściwe organy;
- zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko;
- bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie organów oraz rozpatruje uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Projekt dokumentu, nie może zostać przyjęty (o ile nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody), jeżeli ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika, że może on znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000.

1.2 Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie

Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Tomaszów Lubelski w rejonie ul. Cypriana Kamila Norwida, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Zakres merytoryczny prognozy jest zgodny z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1029 ze zm.). Prognoza uwzględnia ustalenia Zamawiającego, który uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie pismem z dnia 8 grudnia 2022 r. (znak pisma: WSTIII.410.124.2022.Kł) oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tomaszowie Lubelskim pismem z dnia 24 listopada 2022 r. (znak pisma: NZ.9027.2.75.2022).

W prognozie ocenia się stan i funkcjonowanie środowiska, odporność na degradację i zdolność do regeneracji wynikające z uwarunkowań określonych w opracowaniu ekofizjograficznym oraz tendencje do zmian przy braku realizacji ustaleń projektu planu. Rozpatrywane są także skutki realizacji ustaleń projektu planu. Projektowane użytkowanie i zagospodarowanie terenów jest rozpatrywane pod kątem zgodności z uwarunkowaniami określonymi w opracowaniu ekofizjograficznym, z przepisami prawa dotyczącymi ochrony środowiska, skuteczności ochrony bioróżnorodności i właściwych proporcji pomiędzy terenami o różnych formach użytkowania. Ocenia się również określone w projekcie planu, wynikające z potrzeb ochrony środowiska, prawidłowości gospodarowania zasobami przyrody oraz ochrony gruntów rolnych i leśnych.

Uwzględniane są ponadto zagrożenia dla środowiska i wpływ na zdrowie ludzi, skutki dla istniejących form ochrony przyrody i innych obszarów chronionych i zakres zmian w krajobrazie, oraz możliwość rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko. W prognozie zawarte są, jeżeli zachodzi taka potrzeba, również propozycje innych rozwiązań w projekcie planu, sprzyjających ochronie środowiska.

Prognoza wykonana jest zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 1, 2 i 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko:

- zawiera informacje o zawartościach, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- zawiera informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- zawiera propozycje dotyczące przewidywanych metod analiz skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania;
- zawiera informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko oraz streszczenie w języku niespecjalistycznym;
- określa, analizuje i ocenia istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- określa, analizuje, ocenia stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko;
- określa, analizuje i ocenia istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych;
- określa, analizuje i ocenia istniejące problemy ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele ochrony środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- określa, analizuje i ocenia przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na środowisko;
- przedstawia rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu;
- przedstawia rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru.

2 Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami

2.1 Lokalizacja terenu opracowania

Tomaszów Lubelski jest miastem powiatowym (powiat tomaszowski), położonym w południowo-wschodniej części województwa lubelskiego. Leży na rzece Sołokiją na terenie regionów fizyczno-geograficznych Roztocze Środkowe i Grzęda Sokalska. Tomaszów Lubelski zajmuje powierzchnię 13,3 km², co stanowi 0,89% powierzchni powiatu tomaszowskiego i 0,05% powierzchni województwa lubelskiego. Miasto otoczone jest przez gminę wiejską Tomaszów Lubelski, która od północy graniczy z gminami Tarnawatka i Rachanie, od wschodu z gminą Jarczów, od południa z gminą Bełzec oraz Narol, od zachodu z gminą Susiec, od północnego zachodu z gminą Krasnobród. Pod względem struktury funkcjonalno-przestrzennej na terenie miasta Tomaszów Lubelski zaznaczyła się jednoznaczna dwustrefowość. Wschodnia część miasta to obszar typowo rolniczy, natomiast zachodnia część to teren miejski.

Analizowany obszar położony jest w południowo-zachodniej części miasta Tomaszów Lubelski i obejmuje działki położone przy ul. Stanisława Moniuszki, ul. Cypriana Kamila Norwida i ul. Emilii Plater. Jego powierzchnia wynosi ok. 9,01 ha. Przedmiotowy obszar w większości stanowią grunty zabudowane

i zurbanizowane (m. in. tereny mieszkaniowe, drogi), pojedyncze działki użytkowane są rolniczo.

Rysunek 1. Obszar opracowania na tle miasta Tomaszów Lubelski (źródło: opracowanie własne na podstawie danych CODGIK – państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju)

- granice Miasta Tomaszów Lubelski
- obszar opracowania

2.3 Powiązania z innymi dokumentami

Biorąc pod uwagę skalę planu, należy omówić studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obowiązujące dla terenu opracowania.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Tomaszów Lubelski

Zgodnie z art. 20 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ustalenia planu miejscowego nie mogą naruszać ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Miasta Tomaszów Lubelski w rejonie ul. Cypriana Kamila Norwida nie narusza ustaleń Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Tomaszów Lubelski, przyjętego uchwałą Nr XXXIX/429/2010 Rady Miasta Tomaszów Lubelski z dnia 26 marca 2010 r. z późniejszymi zmianami.

Obszar objęty planem zagospodarowania zgodnie ze studium położony jest na terenach oznaczonych symbolem MNW/U – tereny o dominującej funkcji mieszkaniowo-usługowej.

Rysunek 3. Wyrys z obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Tomaszów Lubelski (źródło: załącznik do uchwały Nr XXXIX/429/2010 Rady Miasta Tomaszów Lubelski z dnia 26 marca 2010 r. z późniejszymi zmianami)

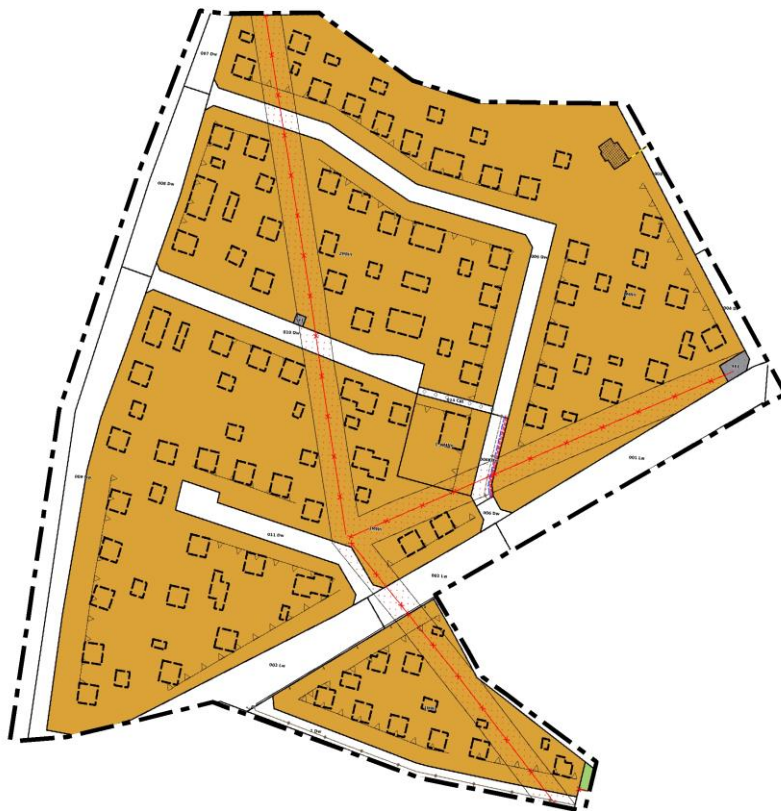

Obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Obecnie na całości analizowanego obszaru obowiązuje zmiana miejscowego planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego terenu budownictwa jednorodzinne osiedla „Południe II” w Tomaszowie Lubelskim przyjęta uchwałą Nr XXXIII/277/97 Rady Miejskiej w Tomaszowie Lubelskim z dnia 14 lutego 1997 roku oraz zmiana miejscowego planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego osiedla „Południe II” w Tomaszowie Lubelskim przy ul. Moniuszki przyjęta uchwałą Nr XXV/199/96 Rady Miejskiej w Tomaszowie Lubelskim z dnia 31 maja 1996 roku. Plany ustalają dla analizowanego obszaru przeznaczenie: MNn – tereny budownictwa mieszkaniowego jednorodzinne, EE – tereny urządzeń elektroenergetycznych, tereny komunikacji, wprowadzają również ograniczenia terenu w zakresie konieczności zachowania strefy ochronnej

o szerokości 15,0 m dla linii energetycznych napowietrznych 15 kV.

Rysunek 4. Wyrzys z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (źródło: Usługa Krajowa Integracja Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego, GUGiK)

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego przyjęto uchwałą Nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r. w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego.

W PZPWL wskazano powiązania przyrodnicze o znaczeniu regionalnym, tj. obszary wymagające kształtowania ciągłości korytarzy ekologicznych.

Na obszarze miasta Tomaszów Lubelski wskazano zarówno korytarze ekologiczne związane z doliną rzeki Sołokija oraz zwartym kompleksem leśnym w południowo-wschodniej części miasta. Obszar opracowania położony jest poza systemem powiązań przyrodniczych miasta (rysunek 5).

Co więcej w PZPWL wskazano, że harmonizacja zadań inwestycyjnych z siecią ekologiczną powinna polegać, w głównej mierze, na stosowaniu rozwiązań technicznych zapewniających utrzymanie drożności korytarzy ekologicznych lub rekompensowaniu utraty fragmentów korytarzy ekologicznych poprzez odtwarzanie ich w innym miejscu w nawiązaniu do sieci ekologicznej w przypadku, gdy uniknięcie kolizji jest niemożliwe. Na obszarze miasta Tomaszów Lubelski wskazano działanie mające na celu zwiększenie odporności na niekorzystne zjawiska naturalne oraz zwiększenie zdolności ochronnych i samoregulujących środowiska, tj. retencja obszarowa. Ww. działanie nie obejmuje obszaru opracowania (rysunek 6).

Rysunek 5. Położenie miasta Tomaszów Lubelski względem powiązań przyrodniczych województwa lubelskiego
(źródło: załącznik nr 1. Rysunek 03. Środowisko przyrodnicze. Powiązania przyrodnicze do uchwały Nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r.)

 obszar opracowania

Obszary węzłowe:

 tereny charakteryzujące się trwałym nagromadzeniem gatunków zagrożonych, istotne dla zachowania różnorodności biologicznej - ostoje przyrody (biocentra)

Pasma:

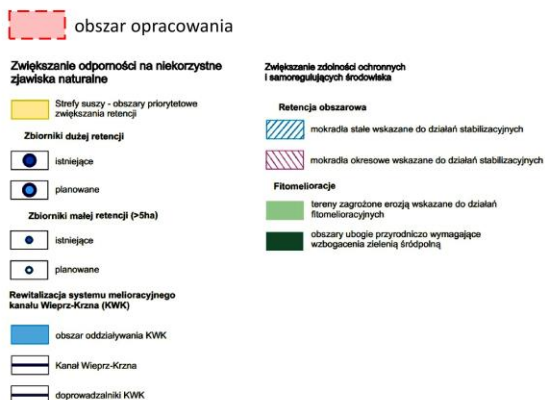
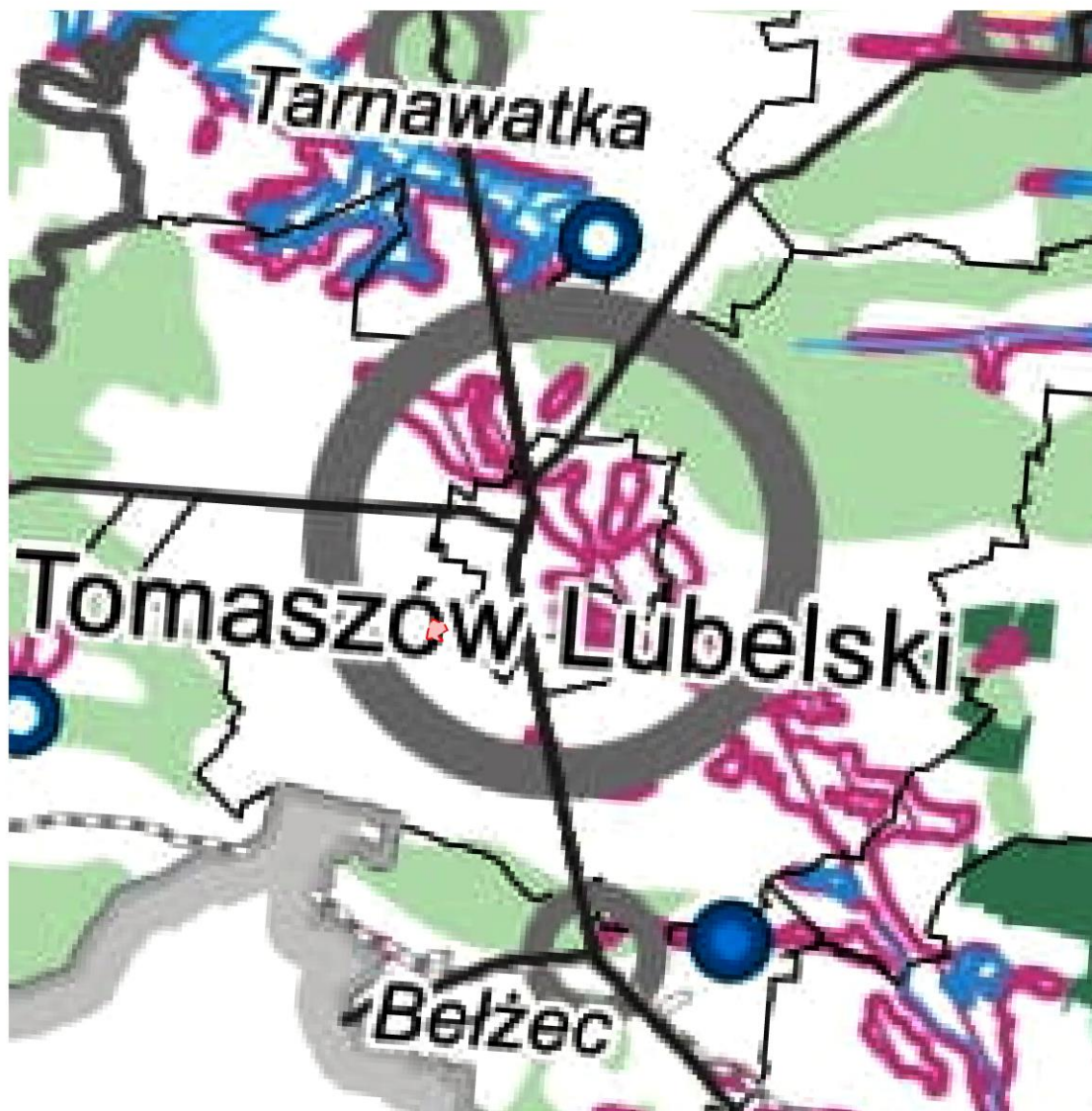
 powiązania przyrodnicze o znaczeniu regionalnym - obszary wymagające kształtowania ciągłości korytarzy ekologicznych

Ciągi ekologiczne - wymagające utrzymania drożności

 dolinne

 leśne

Rysunek 6. Położenie miasta Tomaszów Lubelski względem działań mających na celu utrzymanie drożności korytarzy ekologicznych (źródło: załącznik nr 1. Rysunek 08. Środowisko przyrodnicze. Kształtowanie środowiska do uchwały Nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r.)

3 Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

Prognozę sporządzono na podstawie rozpoznania terenowego uwarunkowań ekofizjograficznych i walorów krajobrazowych, identyfikacji potencjalnych zagrożeń i uciążliwości. Przy sporządzaniu prognozy uwzględniono ustalenia programu ochrony środowiska i dostępnych opracowań ekofizjograficznych. Analizowano dostępne opracowania planistyczne i dokumentacyjne na poziomie gminy, powiatu, województwa i kraju oraz oceny realizacji obowiązków prawnych i skuteczności rozwiązań chroniących środowisko przed nadmierną eksploatacją zasobów oraz wprowadzaniem zanieczyszczeń antropogenicznych do środowiska.

4 Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Analiza skutków zapisów projektu planu zawartych w niniejszym opracowaniu będzie odbywała się na zasadzie monitoringu, będzie on prowadzony przez Radę Miasta Tomaszów Lubelski. Wskazane jest dokonywanie oceny skutków realizacji ustaleń projektu planu w cyklach corocznych. Stan środowiska będzie również monitorowany w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyniki będą prezentowane w corocznych raportach publikowanych w formie ogólnodostępnych publikacji. Systematyczny monitoring podstawowych elementów środowiska, tj. powietrza, gleb, wód powierzchniowych i podziemnych pozwoli ocenić tendencje zmian środowiska oraz kierunki jego ochrony.

5 Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Miasto Tomaszów Lubelski położone jest w odległości około 22 km od granicy z Ukrainą. Niemniej jednak realizacja ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie będzie skutkowała powstawaniem transgranicznych oddziaływań w rozumieniu art. 104 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Planowane zmiany mają charakter lokalny i przy zachowaniu zgodności z zapisami planu oraz przepisami prawa nie przewiduje się oddziaływań o charakterze transgranicznym.

6 Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Tomaszów Lubelski w rejonie ul. Cypriana Kamila Norwida, sporządzonego zgodnie z uchwałą Nr L/544/2022 Rady Miasta Tomaszów Lubelski z dnia 28 października 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Tomaszów Lubelski w rejonie ul. Cypriana Kamila Norwida.

W niniejszej prognozie ocenia się skutki, które mogą wynikać z projektowanego przeznaczenia terenu określonego w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, które mogą wpływać na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych oraz powodować ryzyko wystąpienia awarii. Analogicznie ocenia się skutki wpływu realizacji ustaleń projektu planu na powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, zwierzęta i rośliny.

Projekt planu określa podstawowe warunki zagospodarowania terenu, wynikające z potrzeb ochrony środowiska i gospodarowania zasobami przyrody. Uwzględnia obowiązek ochrony powierzchni ziemi, gleb, powietrza, wód podziemnych i powierzchniowych oraz potrzeby ochrony środowiska wynikające z polityki ekologicznej kraju, obowiązków określonych w ustawach szczegółowych regulujących problematykę ekologiczną oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Tomaszowa Lubelskiego i programów ochrony środowiska na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Ustalenia projektu planu nie będą w istotny, negatywny sposób oddziaływały na środowisko przyrodnicze, w tym obszar Natura 2000 Roztocze PLB060012, oraz zdrowie ludzi. Dostosowanie się do zakazów oraz nakazów zamieszczonych w projekcie planu zapewnia prawidłową ochronę środowiska oraz zachowanie walorów krajobrazowych.

Ustalenia projektu planu są zgodne z przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska, ustawy Prawo wodne, ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, ustawy Prawo geologiczne i górnicze, ustawy o ochronie przyrody i innych ustaw oraz przepisów wykonawczych do tych ustaw, zawierających przepisy dotyczące ochrony środowiska.

7 Charakterystyka środowiska przyrodniczego obszaru objętego projektem planu

7.1 Uwarunkowania przyrodnicze i zagospodarowanie terenów

Położenie geograficzne, rzeźba terenu

Charakterystyczny element, wyróżniający się w geomorfologii miasta, stanowi dolina rzeki Sołokiji, dzieląca obszar miasta na dwie części. Rzeka płynie z północnego-zachodu na południowy wschód. Szerokość doliny waha się od 0,4 km w północnej części miasta do 1,3 km w części południowej. Rzędne dna doliny wynoszą 258,0-269,0 m n.p.m. Dno doliny stanowi taras zalewowy. W jego obrębie występują 3 obszary położone powyżej poziomu dna doliny tak zwane „obszary wyspowe”. Teren krawędziowy doliny posiada nachylenie od 2 do 5%.

Na wschód i północny-wschód od doliny Sołokiji, w granicach administracyjnych miasta występują równiny lessowe o łagodnym nachyleniu. Równiny rozdzielone są dolinami denudacyjnymi, o płytko występującym zwierciadle wody, często zabagnionymi. Na północno-wschodnich obrzeżach teren przechodzi w obszar krawędziowy wysoczyzny. Rzędne terenu wahają się pomiędzy 270,0 a 320,0 m n.p.m. Wysokości względne wahają się do ok. 3,0 do 15,0 m. Teren opada generalnie w kierunku południowo-zachodnim i południowym.

Na zachód i południowy zachód od doliny Sołokiji występują: równina akumulacyjna tarasu nadzalewowego oraz równina denudacyjna o łagodnym nachyleniu. W ich obrębie zaznaczają się obniżenia terenu tworzące doliny o łagodnych zboczach. Teren opada generalnie z północnego-zachodu na południowy wschód. W południowej zalesionej części miasta występują obszary zajęte przez niewielkich rozmiarów wydmy, stanowiące bezpośrednie sąsiedztwo terenu opracowania.

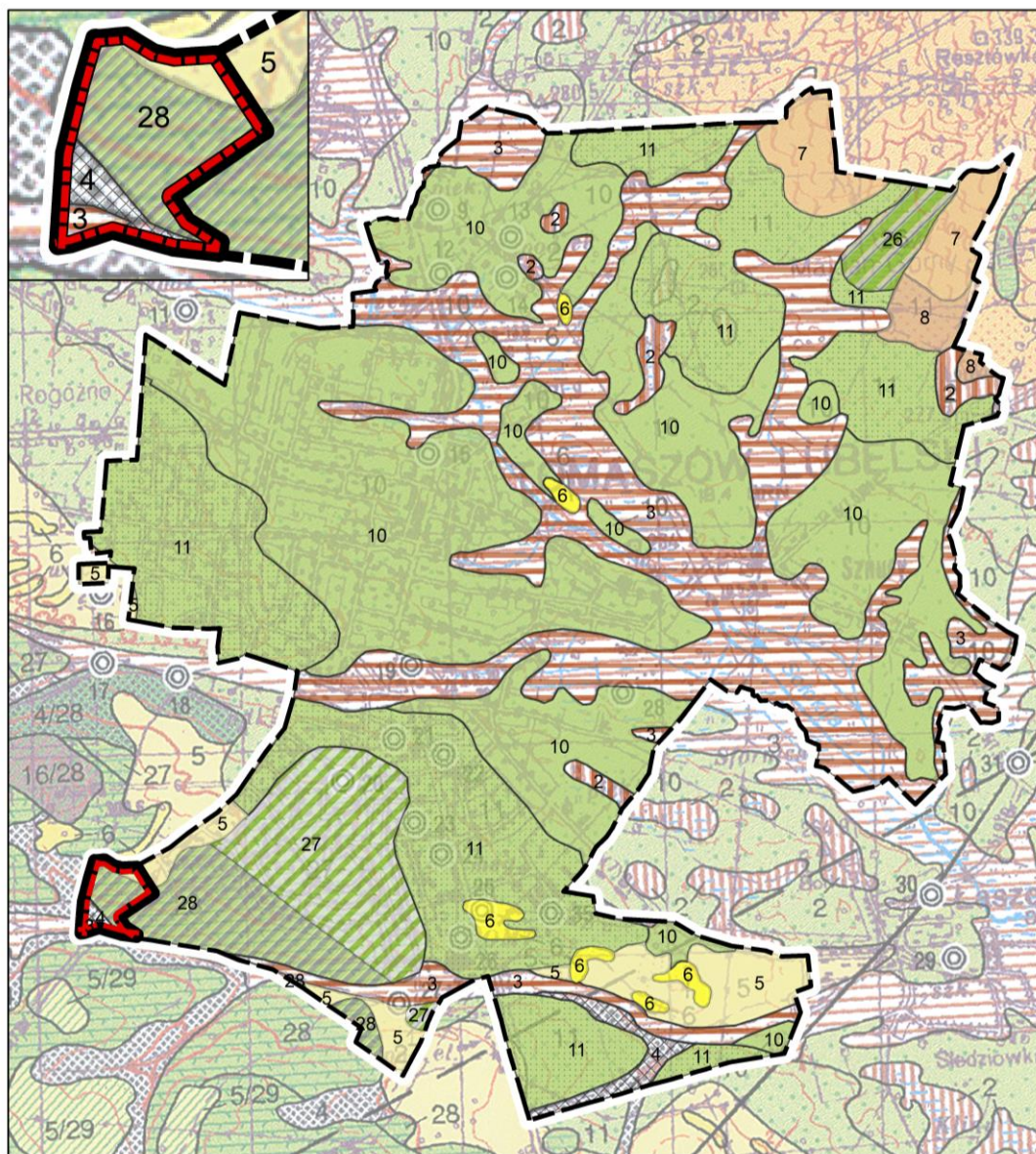
Rzeźba obszaru opracowanie jest dość zróżnicowana, północna część przedmiotowego terenu położona jest na stoku powierzchni zrównań wyższych (forma denudacyjna), natomiast południowa w obrębie dolinki denudacyjnej.

Powierzchniowe utwory geologiczne

Roztocze Środkowe w rejonie Tomaszowa Lubelskiego budują zróżnicowane wiekowo i litologicznie utwory kredowe i czwartorzędowe. Osady kredowe reprezentowane są przez opoki, margle, wapienie i gezy, miejscami odsłaniające się na powierzchni terenu. Utwory czwartorzędowe w obrębie miasta wypełniają dolinę rzeki Sołokiji oraz pokrywają równiny akumulacyjne tarasu nadzalewowego oraz równiny denudacyjne i lessowe. Dolinę rzeki Sołokiji tworzą osady piaszczysto-mułkowe oraz torfy o miąższości od kilku do ok. 30 m. Równinę akumulacyjną tarasu nadzalewowego, występującą na zachód od doliny Sołokiji pokrywają kilkumetrowej miąższości piaski z przewarstwieniami mułków. Równinę denudacyjną, występującą na zachód od tarasu nadzalewowego pokrywają kilkumetrowej miąższości osady piaszczysto-pylaste. Zwarta pokrywa lessowa, kilku, rzadziej kilkunastometrowej miąższości występuje na równinie denudacyjnej, na wschód i północny-wschód od doliny Sołokiji. W obrębie przecinających ją dolin denudacyjnych słabo przepuszczalne mułki i lessopodobne osady deluwialne osiągają miąższość kilku metrów. W wyniku ich występowania, w bezodpływowych obniżeniach terenu, powstały podmokłości i małe zabagnione zbiorniki wodne. Na terenach zabudowanych, w granicach administracyjnych miasta, mogą miejscami występować osady przekształcone antropogenicznie (w formie nasypów) kilkumetrowej miąższości.

W granicach obszaru opracowania powierzchniowe utwory geologiczne tworzą piaski i mułki rzeczne (mady), piaski i mułki deluwialne, piaski eoliczne oraz opoki.

Rysunek 7. Powierzchniowe utwory geologiczne (źródło: Szczegółowa mapa geologiczna Polski. Arkusz Tomaszów Lubelski (928). Skala 1:50 000. PIG Warszawa)

	granice Miasta Tomaszów Lubelski		7 - lessy
	obszar opracowania		8 - lessy piaszczyste
powierzchniowe utwory geologiczne			10 - piaski rzeczne tarasów nadzalewowych 3,0 - 5,0 m n.p. rzeki
czwartorzęd			11 - mułki i mułki piaszczyste rzeczne (rozlewiskowe)
	2 - namuły zagłębień bezodpływowych kreda		26 - margle
	3 - piaski i mułki rzeczne (mady)		27 - opoki margiliste
	4 - piaski i mułki deluwialne		28 - opoki
	5 - piaski eoliczne		
	6 - piaski ekoliczne w wydmach		

Surowce mineralne

Surowce mineralne występujące na terenie miasta to kruszywa naturalne reprezentowane przez piaski drobno i średnioziarniste tarasów akumulacyjnych doliny rzeki Sołokiji. W południowej części miasta, w obrębie doliny Sołokiji, złoża piasku zostały przebadane i udokumentowane. Nie są one dotychczas eksploatowane. Zgodnie z *Bilansem zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2021 r.* na terenie miasta Tomaszów Lubelski występuje jedno udokumentowane złożo kopalin – Tomaszów Lubelski.

Tabela 1. Udokumentowane zasoby złóż na terenie Miasta Tomaszów Lubelski (źródło: *Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2021 r., PIG-PIB Warszawa, 2022*)

nazwa złoża	stan zagospodarowania	zasoby (tys. t)		wydobycie
		geologiczne bilansowe	przemysłowe	
Tomaszów Lubelski (KN 1795)	P	6 016	-	-

W granicach obszaru opracowania nie występują udokumentowane złoża kopalin ani prognostyczne i perspektywiczne obszary ich występowania.

Gleby

Na terenie miasta Tomaszowa Lubelskiego występują głównie gleby płowe i brunatne wykształcone na utworach lessowych, lessopodobnych i pyłowych, oraz w miejscach wychodni utworów węglanowych, rędziny powstałe ze skał górnej kredy (mastrychtu). W dolinie rzeki Sołokiji i obniżeniach dolinnych występują gleby organiczne: mułowo-torfowe i torfowe. Na zachód od doliny Sołokiji, na utworach piaszczystych wytworzyły się gleby bielicowe i pseudobielicowe. Tereny wschodniej i północno-wschodniej części Tomaszowa Lubelskiego są aktualnie użytkowane rolniczo. Obszary równin denudacyjnych zajmują pola uprawne, natomiast doliny denudacyjne i tereny o płytko występujących wodach podziemnych (do 2,0 m p.p.t.) łąki i pastwiska. Większość terenów na wschód od doliny Sołokiji posiada gleby III i IV klasy bonitacyjnej oraz rzadziej klasy II. Niezainwestowane obszary w północnej oraz w południowej (zajętej przez lasy) części miasta mają gleby IV, V i VI klasy.

W granicach obszaru opracowania, na terenach zainwestowanych, występują gleby antropogenicznie przekształcone. Na terenach wolnych od zabudowy występują gleby IV, V klasy bonitacyjnej.

Wody powierzchniowe

Miasto Tomaszów Lubelski znajduje się w dorzeczu rzeki Sołokiji, która jest dopływem rzeki Bug (uchodzi do niej na terenie Ukrainy). Rzeka Sołokija, będąca największą rzeką regionu, przepływa przez miasto z północnego zachodu na południowy wschód. Jej obszar źródłiskowy występuje w sąsiedztwie północno-zachodniej granicy administracyjnej miasta. Rzędne terenu źródłiska wynoszą 268,0-270,0 m n.p.m. Teren miasta położony jest w obrębie zlewni źródłiskowego odcinka doliny Sołokiji.

W granicach obszaru opracowania nie występują wody powierzchniowe.

Wody podziemne

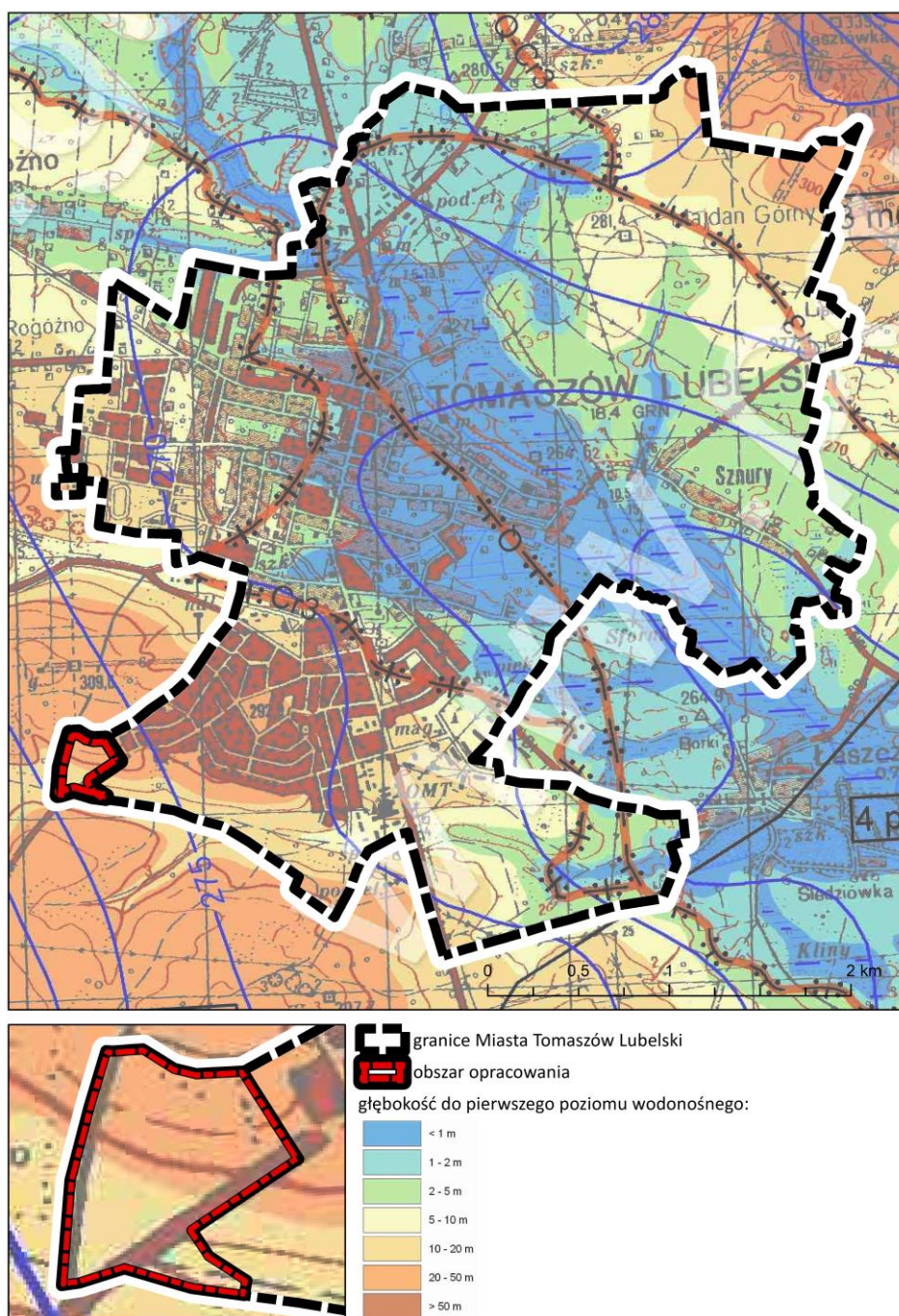
Głównym użytkowym poziomem wodonośnym na terenie miasta jest poziom występujący w utworach kredowych. Wodonoścem są tu węglanowe osady kredy górnej mastrychtu. Wykształcone są one w postaci opok, margli, wapieni i gez. Wody podziemne w utworach kredowych występują na całym obszarze. Głównym kolektorem dla wód podziemnych są szczeliny skał węglanowych powstałe w wyniku procesów tektonicznych. Przebieg stref dyslokacyjnych w rejonie Tomaszowa pokazuje dolina rzeki Sołokiji oraz suche doliny denudacyjne. W stropowej części górotworu, na sieć spękań tektonicznych nakładają się szczeliny pochodzenia wietrzeniowego. W dolinie Sołokiji można spotkać wody podziemne w aluwialnych osadach czwartorzędowych. Wody poziomu czwartorzędowego i kredowego pozostają w więzi hydraulicznej.

Zwierciadło wody ma generalnie charakter swobodny. Pod naporem występuje w dolinie Sołokiji oraz na obszarach, gdzie skały kredowe nie są dostatecznie spękane. W dolinie rzeki Sołokiji lustro wody ma często charakter artezyjski lub subartezyjski. Stabilizuje się powyżej powierzchni terenu lub tuż pod jego powierzchnią, na głębokości od kilkudziesięciu cm do ok. 2,0 m. Wyjątek stanowią występujące w obrębie doliny Sołokiji tak zwane „wyspy”, czyli obszary wyżej położone, gdzie głębokość do zwierciadła wody przekracza 2,0 - 3,0 m p.p.t. Na zachód od doliny Sołokiji, w obrębie tarasu nadzalewowego i równin akumulacyjnych głębokość

występowania lustra wody waha się od ok. 1,5 m w obniżeniach terenu do ok. 12,0 m w rejonach wyżej położonych. Na wschód i północny-wschód od doliny Sołkiji w dolinach denudacyjnych i obniżeniach terenu, lustro wody występuje bardzo płytko, to jest na głębokości od kilkudziesięciu cm do ok. 2,0 m. Są to często tereny podmokłe. Płytkie występowanie lustra wody jest wynikiem zalegania tuż pod powierzchnią terenu słabo przepuszczalnych mułków i deluwialnych osadów lessopodobnych.

Zgodnie z Mapą Hydrogeologiczną Polski głębokość do pierwszego poziomu wodonośnego na obszarze opracowania jest zróżnicowana – w północnej części kształtuje się na głębokości od 20 do 50 m p.p.t., natomiast w południowej od 10 do 20 m p.p.t.

Rysunek 8. Położenie obszaru opracowania na tle pierwszego poziomu wodonośnego (źródło: Mapa Hydrogeologiczna Polski. Pierwszy Poziom Wodonośny. Występowanie i hydrodynamika. Skala 1:50 000, PIG Warszawa, 2008 r.)

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) to wydzielone szczególnie cenne i zasobne struktury wodonośne, wytypowane jako wymagające ochrony obszary, spełniające określone wymagania ilościowe i jakościowe oraz stanowiące istotne w skali kraju rezerwuary dla zaopatrzenia ludności w wodę.

Miasto Tomaszów Lubelski leży w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 407 Niecka Lubelska (Chełm-Zamość), który pełni funkcję polegającą na zachowaniu niezbędnych zasobów wód podziemnych o dobrej jakości. GZWP Nr 407 Niecka Lubelska charakteryzuje się niską odpornością na infiltrację zanieczyszczeń antropogenicznych. System drenażu naturalnego skierowany jest do rzek granicznych (Bugu i Wieprza), ich dopływów oraz poza SW i N granice zbiornika. Szybka wymiana wód w ośrodku skalnym wynika ze szczelinowo-porowego charakteru tego ośrodka. Wody zbiornika charakteryzują się wysoką jakością wód. Zasilanie wód podziemnych odbywa się drogą infiltracji opadów atmosferycznych oraz poprzez regionalny dopływ z obszarów wyżej położonych.

Wody Głównych Zbiorników Wód Podziemnych podlegają ochronie prawnej na tych samych zasadach, co wszystkie wody podziemne, a ponadto objęte mogą być dodatkową ochroną obszarową poprzez ustanowienie obszarów ochronnych.

Dla GZWP nr 407 opracowano dokumentację hydrogeologiczną¹, w której obszar ww. GZWP został m.in. podzielony na obszary ochronne, ze względu na stopień zagrożenia wód podziemnych i ich wrażliwość oraz zagospodarowanie terenu. Obszary ochronne są ustanawiane przez Wojewodę, na wniosek Wód Polskich w drodze aktu prawa miejscowego, do tego czasu obowiązują przepisy ogólne wynikające przede wszystkim z ustawy Prawo wodne.

Obszar opracowania leży poza wyodrębnionymi (proponowanymi) obszarami ochronnymi.

Warunki klimatu lokalnego

Klimat Tomaszowa Lubelskiego ma charakter przejściowy. Kształtowany przede wszystkim przez napływ powietrza kontynentalnego oraz w mniejszym stopniu przez masy oceaniczne. Zaznaczają się znaczące kontrasty pomiędzy gorącym latem i ostrą zimą. Najwyższe temperatury występują w lipcu (18,7°C), a najniższe w styczniu (-4,9°C).

Klimat lokalny na terenie opracowania można scharakteryzować jako topoklimat:

- terenów zabudowanych charakteryzujący się:
 - wysokimi wahaniami temperatury i wilgotności w ciągu doby;
 - tendencją do koncentracji i zalegania zanieczyszczeń atmosferycznych;
- terenów zadrzewionych i zakrzewionych, charakteryzujący się:
 - niewielkimi wahaniami temperatury w ciągu doby;
 - małymi wartościami wypromieniowania ciepła z podłoża;
 - mniejszą częstotliwością występowania przymrozków;
 - wyższą wilgotnością powietrza w warstwie przygruntowej;
- terenów rolniczych, charakteryzujący się:
 - niewielkimi wahaniami temperatury w obrębie całego obszaru;
 - dużymi wahaniami temperatury w ciągu doby;
 - niską wilgotnością względną powietrza;
 - intensywnym przewietrzaniem.

¹ Dokumentacja określająca warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia stref ochronnych GZWP nr 407 (Chełm-Zamość) z 1996 r. oraz Dodatek do "Dokumentacji określającej warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia stref ochronnych GZWP nr 407 (Chełm-Zamość)" w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 407 Niecka lubelska (Chełm-Zamość) z 2016 r.

Szata roślinna, fauna

Szata roślinna miasta to przede wszystkim biocenozy antropogenicznej zieleni miejskiej z enklawami starodrzewu na cmentarzach, w parkach miejskich, w pasach drogowych ulic oraz ogrody przydomowe. Dolina Sołokiji charakteryzuje się występowaniem szaty roślinnej o charakterze bardziej naturalnym, występują tu zbiorowiska łąkowe oraz łęgowe. W południowej części miasta zachowały się tereny leśne z przewagą sosny. W zachodniej części miasta, w rejonie Siwej Doliny, biocenozy leśne są najbardziej zbliżone do naturalnych. Lasy zajmują nieznaczną powierzchnię miasta. Na terenach niezainwestowanych, we wschodniej i północno-wschodniej części miasta, w obszarach gruntów użytkowanych rolniczo, występuje roślinność jednoroczna, czyli uprawy zbóż i warzyw oraz bardziej zbliżone do naturalnych biocenozy łąkowo-bagiennie.

Fauna terenu miasta przede wszystkim związana jest z terenami upraw polowych. Cenniejsze ostoje faunistyczne zostały objęte ochroną w postaci obszarów Natura 2000 i zajmują nieznaczną powierzchnię w granicach administracyjnych miasta.

Obszar opracowania to teren w znacznej mierze zainwestowany pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, gdzie zieleń stanowią głównie pielęgnowane trawniki z ozdobnymi drzewami i krzewami. Tereny niezabudowane to tereny rolne porośnięte roślinnością trawiastą bądź podlegające sukcesji wtórnej - częściowo porośnięte są zaroślami drzew i krzewów. Na ww. terenach dominują pospolite gatunki tj. lipa, klon jesionolistny, klon zwyczajny, brzoza brodawkowata, buk pospolity, klon jawor, świerk pospolity, sosna pospolita.

W obszarze opracowania, ze względu na jego obecne zagospodarowanie, można spodziewać się występowania gatunków typowych dla terenów zurbanizowanych, trawiastych i zaroślowych, takich jak: zajęc, mysz, nornica czy kret oraz przedstawicieli ornitofauny, takich jak szpak, sikorka, muchołówka szara czy skowronek.

Formy ochrony przyrody

Obecnie na terenie miasta ochroną prawną objęte są, w formie pomników przyrody, sędziwe drzewa. Wyróżnia się również fragmenty dwóch obszarów Natura 2000 PLB060012 Roztocze oraz PLB060021 Dolina Sołokiji, w granicach których położony jest północno-zachodni i południowo-wschodni fragment miasta. W granicach obszaru opracowania nie występują obszary oraz obiekty chronione na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, przy czym przedmiotowy teren bezpośrednio graniczy z obszarem Natura 2000 Roztocze PLB060012.

Obszar Natura 2000 Roztocze PLB060012 to rozległy obszar obejmujący Lasy Zwierzyniecko-Kosobudzkie oraz całe Roztocze Środkowe i Południowe. Około 70% powierzchni stanowią lasy, między którymi występują wąskie pasy pól uprawnych oraz wsie i niewielkie miasta. Znaczna część lasów ma charakter zbliżony do naturalnego. Dominują bory sosnowe, znaczny udział mają również bory jodłowe i buczyna karpacka. Sieć wód powierzchniowych jest dość uboga, główną rzeką jest Wieprz. W dolinach Wieprza, Sołokiji i Topornicy znajdują się stawy rybne, na których prowadzona jest intensywna i ekstensywna gospodarka rybacka.

W ostoi występuje co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 15 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C6) następujących gatunków ptaków: dzięcioł biało grzbiety (PCK), dzięcioł zielonosiwy, puchacz (PCK), puszczyk uralski (PCK), trzmielojad. W stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występuje bocian biały i orlik krzykliwy (PCK), a także przepiórka (co najmniej 1% populacji krajowej). Stawy Tarnawatka są ważnym w regionie miejscem lęgowym śmieszki (ok. 1000 par) oraz miejscem żerowania w czasie migracji dla krzyżówki (ok. 8000 osobników).

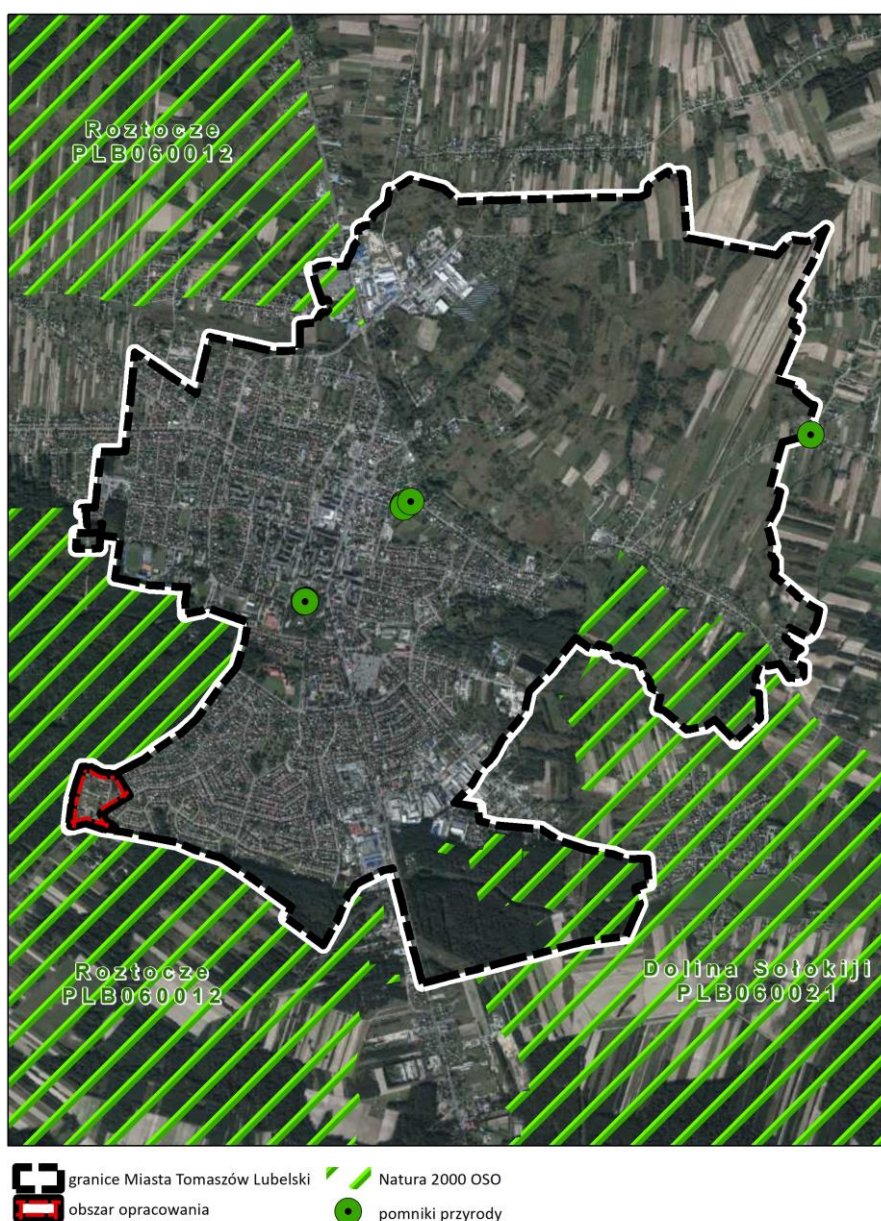
Obszar Natura 2000 PLB060021 Dolina Sołokiji leży w granicach mezoregionu Roztocze Środkowe i Równina Bełska. Obejmuje dolinę rzeki Sołokiji od Tomaszowa Lubelskiego do granicy z Ukrainą. Sołokija płynie naturalnym, silnie meandrującym korytem. W odcinku przygranicznym jej dolinę wypełniają rozległe, nieużytkowane łąki i ugory. Ponad ¼ powierzchni obszaru zajmują lasy, występujące w mozaikowym układzie z gruntami rolnymi, głównie z prawej strony dorzecza, pozostając w ekologicznej łączności z lasami Roztocza. Dominują drzewostany sosnowe z domieszką drzewostanów liściastych, głównie dębu i olchy. Wzdłuż koryta rzeki zachowały się dość duże płaty łęgów olsowo-jesionowych i wierzbowych, olsów oraz podmokłych borów sosnowych o znamionach borów bagiennych. W obrębie ostoi występuje również kilka kompleksów stawów

rybnych oraz małych, śródleśnych stawów.

W obszarze występuje 235 gatunków ptaków (145 lęgowych), z czego 67 wymienionych jest w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej (30 lęgowych) oraz 41 gatunków ujętych w Polskiej czerwonej księdze zwierząt (12 lęgowych). Dolina Sołokiji jest bardzo ważnym szlakiem wędrówek bocianów białych, gęsi i żurawi – zgrupowania przelatujących ptaków sięgają od 1000 do ponad 5000 osobników w okresie migracji w ciągu dnia. Z ciekawych gatunków stwierdzono w obszarze: kormorana małego, czapłę purpurową, czapłę nadobną, błotniaka stepowego, orlika grubodziobego, orła przedniego, orzełka, kurhannika, mornela, ostrygojada, szablodzioba, dzierlatkę.

Dla obszaru Natura 2000 Dolina Sołokiji obowiązuje plan zadań ochronnych zatwierdzony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Sołokiji PLH060021 (Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego z 2014 r., poz. 2335).

Rysunek 9. Położenie obszaru opracowania na tle obszarów Natura 2000 (źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem warstw shp GDOŚ oraz ortofotomapy)

Powiązania ekologiczne

W ramach koncepcji korytarzy ekologicznych łączących sieć obszarów Natura 2000, opracowanej przez zespół Polskiej Akademii Nauk pod przewodnictwem Jędrzejewskiego, wyznaczono spójną sieć, obejmującą zarówno wszystkie ważne obszary przyrodnicze (obszary węzłowe), jak i korytarze ekologiczne łączące je w ekologiczną całość.

Za obszary węzłowe uznawano tereny chronione tj.: parki narodowe, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000 oraz wybrane rezerваты przyrody i obszary chronionego krajobrazu, a także ze względu na ważniejsze funkcje ekologiczne – duże kompleksy leśne, doliny rzeczne oraz inne tereny dobrze zachowane pod względem przyrodniczym. Korytarze wyznaczane były przede wszystkim na podstawie analiz środowiskowych. Obejmują one tereny o najwyższym udziale środowisk naturalnych i półnaturalnych. Obszar miasta Tomaszów Lubelski, a tym samym obszar opracowania, położony jest poza terenami włączonymi w sieć ekologiczną łączącą obszary Natura 2000 wg Jędrzejewskiego. Od strony południowo-zachodniej miasto graniczy z korytarzem ekologicznym obejmującym Lasy Roztoczańskie (GKPdC-2), na północ od granic miasta przebiega korytarz Lasy Roztocza – Dolina Bugu (GKPdC-2a). Również zgodnie z danymi GDOŚ obszar miasta Tomaszów Lubelski położony jest poza granicami krajowych korytarzy ekologicznych, na północ od miasta przebiega korytarz ekologiczny KPdC-1F Roztocze-Dolina Bugu-południe.

System Przyrodniczy Miasta obejmuje:

- strefę leśną w zachodniej i południowo-zachodniej części Tomaszowa Lubelskiego stanowiącą fragment Lasów Roztoczańskich, korytarza ekologicznego rangi krajowej, powiązana funkcjonalnie z ostoją ptasią NATURA 2000 PLB0600012 – Roztocze;
- dolinę rzeki Sołokiji, stanowiącą korytarz ekologiczny rangi regionalnej, łączący się z obszarami Natura 2000 PLB060012 Roztocze oraz PLB060021 Dolina Sołokiji;
- lasy na północnych krańcach miasta i w dolinie Sołokiji, pełniące funkcje lokalnych węzłów ekologicznych;
- stawy, lokalne węzły ekologiczne;
- dolinki niewielkich cieków zasilających Sołokiję, sięgające ekologiczne;
- enklawy naturalnych lub półnaturalnych siedlisk pośrodku obszarów zurbanizowanych.

Obszar opracowania nie został włączony w SPM.

Walory krajobrazowe

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o ochronie przyrody przez pojęcie walory krajobrazowe rozumie się: „wartości ekologiczne, estetyczne lub kulturowe obszaru oraz związane z nim rzeźbę terenu, twory i składniki przyrody, ukształtowane przez siły przyrody lub działalność człowieka”.

Obszar opracowania, zarówno w kontekście przyrodniczym jak i kulturowym, ma jednorodny i monotony krajobraz, na który składa się głównie zabudowa o podmiejskim charakterze oraz tereny rolnicze w znacznej mierze nieużytkowane, podlegające naturalnej sukcesji.

7.2 Stan środowiska

Powietrze atmosferyczne

Jakość powietrza atmosferycznego, ilość i rodzaj emitowanych do niego zanieczyszczeń, wpływa na stan wszystkich komponentów środowiska, które bezpośrednio decydują o warunkach życia ludzi, zwierząt oraz roślin. Zanieczyszczenia pochodzą z wielu źródeł, wyróżnia się różne kategorie źródeł emisji: punktowe, liniowe oraz powierzchniowe.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oceny stanu powietrza dokonywane są w ramach państwowego monitoringu środowiska. Oceny dokonuje się w strefach, w tym w aglomeracjach. Na terenie województwa lubelskiego wydzielone zostały 2 strefy, obszar objęty

opracowaniem zalicza się do strefy lubelskiej.

Tabela 2. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych pod kątem ochrony zdrowia (źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim – raport wojewódzki za rok 2021, GIOŚ 2022)

	symbol klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń										
	NO ₂ ²	SO ₂	CO	PM10	PM2,5	B(a)P	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
ze względu na ochronę zdrowia ludzi	A	A	A	A	A/C1	C	A	A	A	A	A/D2
ze względu na ochronę roślin	A	A	-	-	-	-	-	-	-	-	A/D2

gdzie:

klasa A – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych;

klasa C – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziom dopuszczalny i poziom docelowy;

klasa C1 – stężenia PM2,5 przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II;

klasa D2 – stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego.

Analiza wyników pomiarów jakości powietrza wskazuje na utrzymujące się na terenie województwa lubelskiego przekroczenia średniorocznego poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10. W porównaniu do roku 2020 stężenia średnie roczne benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 na wszystkich stanowiskach nieznacznie wzrosły i przekraczały poziom docelowy.

Średnioroczne stężenia pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 w stosunku do roku 2020 na większości stanowisk pomiarowych wzrosły, a w przypadku pyłu PM10 zwiększyła się także liczba dni z przekroczeniami dobowego poziomu dopuszczalnego. Począwszy od roku 2019 na terenie całego województwa nie odnotowano przekroczeń poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM10. Natomiast w 2021 r. na dwóch stanowiskach został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM2,5 faza II, zaś w 2020 r. przekroczenia nie odnotowano, co wskazuje na pogorszenie się jakości powietrza w roku oceny.

Wykazane w ocenie pogorszenie się jakości powietrza w znacznej mierze związane było z warunkami meteorologicznymi występującymi w sezonie jesienno-zimowym, gdy wzrasta emisja tych zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego. Rok 2021 był chłodniejszy od poprzedniego, co spowodowało zwiększoną emisję z indywidualnego ogrzewania budynków.

Od wielu lat w obu strefach województwa nie odnotowuje się przekroczeń zanieczyszczenia powietrza dla następujących substancji: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, benzen, tlenek węgla oraz oznaczane w pyłe zawieszonym PM10 metale: ołów, arsen, kadm i nikiel.

Największym problemem w skali województwa pozostaje zanieczyszczenie powietrza benzo(a)pirenem w pyłe zawieszonym PM10, szczególnie w sezonie grzewczym. Główną przyczyną występowania przekroczeń jest emisja związana z indywidualnym ogrzewaniem budynków oraz niekorzystne warunki meteorologiczne, zwłaszcza w sezonie jesienno-zimowym sprzyjają kumulacji zanieczyszczeń.

Wyznaczone obszary przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 w porównaniu do roku 2020 r. uległy powiększeniu, liczba ludności narażonej na ponadnormatywne stężenie tego zanieczyszczenia utrzymywała się na podobnym poziomie.

W ocenie jakości powietrza za rok 2021 r. ze względu na wystąpienie przekroczenia średniorocznego poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM2,5 (faza II) po raz pierwszy zostały wyznaczone obszary przekroczeń dla tego zanieczyszczenia. Skutkuje to koniecznością opracowania i realizacji Programu Ochrony Powietrza.

² dla roślin NO_x

Wody powierzchniowe

Jakość wód powierzchniowych zależy od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych. Chemizm wód determinują: budowa geologiczna zlewni, klimat, typ gleb występujących w sąsiedztwie cieku, a także urbanizacja, przemysłowanie i rolnictwo. Istotny wpływ na zanieczyszczenie wód ma ilość pobieranej wody oraz odprowadzanie ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych, a także ingerencja w budowę koryta rzeki.

Celem monitoringu wód powierzchniowych, zgodnie z art. 349 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo wodne, jest pozyskanie informacji o stanie wód powierzchniowych na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami oraz oceny osiągnięcia celów środowiskowych.

Obszar opracowania położony jest w zlewni Jednolitej Części Wód Powierzchniowych Sołokija od źródeł do granic RP (kod PLRW2000726614591), która objęta jest monitoringiem wód powierzchniowych. Zgodnie z wynikami monitoringu prowadzonego przez GIOŚ dla JCWP Sołokija od źródeł do granic RP stan ekologiczny oceniono jako umiarkowany, stan chemiczny jako poniżej dobrego, stan ogólny jako zły.

Tabela 3. Ocena stanu JCWP (źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021, GIOŚ 2022)

nazwa ocenianej JCWP	kod JCWP	nazwa reprezentowanego punktu pomiarowo-kontrolnego	status JCWP	klasa elementów biologicznych	klasa elementów hydromorfologicznych	klasa elementów fizykochemicznych	klasa elementów fizykochemicznych specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY	STAN
Sołokija od źródeł do granic RP	PLRW2000726614591	Sołokija – Kornie	NATURALNA	III	I	> II	II	UMIARKOWANY	PONIŻEJ DOBREGO	ZŁY

Ponadto zgodnie z *Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (2016 r.)* stan JCWP Sołokija od źródeł do granic RP określa się jako zły, a osiągnięcie celów środowiskowych dla rzeki jest zagrożone ze względu na brak możliwości technicznych. W zlewni tej JCWP występuje presja komunalna. W programie działań zaplanowano działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które są wystarczające, aby zredukować presję w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu.

Jakość wód podziemnych

Jednolite części wód podziemnych są jednostkami hydrogeologicznymi. Zostały one wyodrębnione na podstawie systemów krążenia wód przypowierzchniowego poziomu wodonośnego.

W odniesieniu do jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), obszar objęty opracowaniem położony jest w zasięgu jednostki PLGW2000121. W *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (2016 r.)* zarówno stan ilościowy jak i chemiczny oceniono jako dobry, nie ma ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych.

7.3 Tendencje zmian środowiska przy braku realizacji ustaleń projektu planu

W przypadku braku realizacji ustaleń planu przewiduje się, że dalsze zagospodarowanie obszaru opracowania będzie postępowało zgodnie z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Obecnie na całości analizowanego obszaru obowiązuje zmiana miejscowego planu

szczegółowego zagospodarowania przestrzennego terenu budownictwa jednorodzinnego osiedla „Południe II” w Tomaszowie Lubelskim przyjęta uchwałą Nr XXXIII/277/97 Rady Miejskiej w Tomaszowie Lubelskim z dnia 14 lutego 1997 roku oraz zmiana miejscowego planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego osiedla „Południe II” w Tomaszowie Lubelskim przy ul. Moniuszki przyjęta uchwałą Nr XXV/199/96 Rady Miejskiej w Tomaszowie Lubelskim z dnia 31 maja 1996 roku. Plany ustalają dla analizowanego obszaru przeznaczenie: MNn – tereny budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego, EE – tereny urządzeń elektroenergetycznych, tereny komunikacji, wprowadzają również ograniczenia terenu w zakresie konieczności zachowania strefy ochronnej o szerokości 15,0 m dla linii energetycznych napowietrznych 15 kV.

7.4 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu

Osuwiska

Zgodnie z definicją Kleczkowskiego osuwisko jest to powtarzająca się skłonność do osuwania się wywołwana warunkami zewnętrznymi lub przyczynami wewnętrznymi. Są to procesy spływania, spętywania, osuwania się oraz obrywania i osuwania skał. W granicach obszaru opracowania nie występuje zagrożenie związane z osuwaniem się mas ziemnych.

Zagrożenie powodziowe

Przez miasto przepływa rzeka Sołokija oraz jej dopływ – Dopływ z Tomaszowa Lubelskiego, które nie stanowią zagrożenia powodziowego - nie wyznaczono obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu przepisów ustawy Prawo wodne.

Dopływ z Tomaszowa Lubelskiego przepływa ok. 1,0 km na północ od przedmiotowego terenu.

Wyposażenie w infrastrukturę techniczną

Obszar opracowania objęty jest siecią wodociągową, kanalizacyjną, elektroenergetyczną oraz gazową.

Wyposażenie w infrastrukturę techniczną jest bardzo korzystnym uwarunkowaniem, zwłaszcza w sieć kanalizacyjną – z uwagi na zmniejszenie ryzyka zanieczyszczenia wód podziemnych oraz w sieć gazową – z uwagi na możliwość redukcji zanieczyszczeń do powietrza powstających w wyniku spalania paliw grzewczych o niższych parametrach spalania i gorszej jakości.

Hałas

Klimat akustyczny w istotny sposób wpływa na warunki bytowania i zdrowie człowieka oraz warunki życia zwierząt. Hałas stanowi jedno z istotnych zanieczyszczeń środowiska, które w związku z ciągłym rozwojem komunikacji i postępującą urbanizacją stale wzrasta. Dopuszczalne poziomy hałasu są regulowane rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

W przypadku obszaru opracowania nie stwierdza się istotnych źródeł hałasu, został on zagospodarowany w znacznej mierze pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną, która podlega ochronie akustycznej. Drogi przebiegające zarówno przez obszar opracowania jak i w najbliższym sąsiedztwie obsługują ruch lokalny, nie są one źródłem nadmiernie uciążliwego hałasu.

8 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposobu w jaki te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Ochrona środowiska na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym realizowana jest w Polsce między innymi poprzez wprowadzenie w życie odpowiednich aktów prawnych, w tym ustaw i rozporządzeń.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego stanowi dokument o znaczeniu lokalnym, niemniej jednak przy jego sporządzaniu uwzględniono cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym i międzynarodowym dotyczące głównie:

- działań na rzecz zapewnienia realizacji zasad zrównoważonego rozwoju, przystosowania do zmian klimatu, ochrony różnorodności biologicznej – *Polityka ekologiczna państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej* wpisująca się w priorytety planowanych działań w obszarze ochrony środowiska w skali Unii Europejskiej;
- ochrony powierzchni ziemi, racjonalnego gospodarowania i zachowania wartości przyrodniczych określonych w przepisach szczegółowych, tj.: ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze;
- utrzymania norm odnośnie jakości gleb określonych w przepisach szczegółowych – ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
- ochrony wód powierzchniowych i podziemnych oraz prowadzenia odpowiedniej gospodarki wodno-ściekowej określonej w przepisach szczegółowych – ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska; ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków;
- ochrony powietrza – ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska;
- prawidłowej gospodarki odpadami określonej w przepisach szczegółowych tj.: ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach;
- utrzymania norm odnośnie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, określonych w przepisach szczegółowych, tj.: ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz odpowiednie rozporządzenia do niej.

9 Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

W niniejszej prognozie ocenia się skutki, które mogą wynikać z projektowanego przeznaczenia terenu określonego w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, które mogą wpływać na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych oraz powodować ryzyko wystąpienia awarii.

Analogicznie ocenia się skutki wpływu realizacji ustaleń projektu planu na powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, zwierzęta i rośliny.

W projekcie miejscowego planu określa się następujące przeznaczenia terenów:

MNW – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej,

MNW-MNB – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej lub zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej bliźniaczej,

IE – teren elektroenergetyki,

KDZ – teren drogi zbiorczej,

KDD – tereny dróg dojazdowych,

KP – teren komunikacji pieszo-rowerowej.

Tabela 4. Identyfikacja oddziaływań w stosunku do ustaleń obowiązującego planu miejscowego

stan istniejący	ustalenia obowiązującego mpzp	przeznaczenie w projekcie mpzp	ocena wpływu ustaleń mpzp na środowisko
<p>Teren po części zainwestowany po zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, pozostałe tereny stanowią tereny rolnicze podlegające sukcesji wtórnej - częściowo porośnięte są zaroślami drzew i krzewów.</p>	<p>1MNn teren budownictwa mieszkaniowego, jednorodzinnego o powierzchni 0,70 ha niskiej intensywności, podzielony na 8 działek pod budynki mieszkalne wolnostojące i budynki gospodarcze z możliwością realizacji usług nieuciążliwych w parterach budynków mieszkalnych lub budynkach gospodarczych. Wysokość zabudowy 1 - 2,5 kondygnacji.</p>	<p>1MNW – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przeznaczenie – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca; 2) parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy: <ol style="list-style-type: none"> a) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy: 40% powierzchni działki budowlanej, b) udział powierzchni biologicznie czynnej: minimum 30% powierzchni działki budowlanej, c) maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 1,2 dla działki budowlanej, d) minimalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,1 dla działki budowlanej, e) maksymalna wysokość zabudowy: <ul style="list-style-type: none"> - dla budynków mieszkalnych do 11 m, - dla budynków gospodarczych i garażowych do 5 m, f) geometria dachu: <ul style="list-style-type: none"> - dla budynków mieszkalnych: dwu lub wielospadowe, o połaciach nachylonych pod kątem od 30° do 45°; - dla budynków gospodarczych i garażowych: dwu lub wielospadowe, o połaciach nachylonych pod kątem od 30° do 45° lub płaskie; 3) w zakresie warunków scalania i podziału nieruchomości: <ol style="list-style-type: none"> a) powierzchnię działki nie mniejszą niż 650 m², b) szerokość frontu działki nie mniejszą niż 15,0 m; 	<p>Brak istotnych oddziaływań w przypadku zachowania stanu istniejącego.</p> <p>W przypadku dogęszczenia istniejącej zabudowy bądź rozbudowy istniejących obiektów zmniejszeniu ulegnie powierzchnia biologicznie czynna.</p> <p>Wprowadzenie nowej zabudowy będzie skutkowało koniecznością zagospodarowania ścieków, wzrostem niskiej emisji, likwidacją istniejącej roślinności.</p>

stan istniejący	ustalenia obowiązującego mpzp	przeznaczenie w projekcie mpzp	ocena wpływu ustaleń mpzp na środowisko
<p>Teren po części zainwestowany po zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, pozostałe tereny stanowią tereny rolnicze podlegające sukcesji wtórnej - częściowo porośnięte są zaroślami drzew i krzewów.</p>	<p>1MNn teren budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego o powierzchni 2,23 ha, niskiej intensywności zabudowy, podzielony na 22 działki. Zabudowa budynkami mieszkalnymi wolnostojącymi i bliźniaczymi o wysokości zabudowy do 2,5 kondygnacji oraz budynkami gospodarczymi. Adaptacja istniejącego budynku mieszkalnego. Możliwość realizacji usług nieuciążliwych w parterach budynków mieszkalnych lub w budynkach gospodarczych.</p>	<p>4) obsługę komunikacyjną terenu z drogi oznaczonej symbolem 5KDD.</p> <p>1MNW-MNB – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej lub zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej bliźniaczej</p> <p>1) przeznaczenie – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca lub zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna bliźniacza;</p> <p>2) parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy:</p> <p>a) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy: 40% powierzchni działki budowlanej,</p> <p>b) udział powierzchni biologicznie czynnej: minimum 30% powierzchni działki budowlanej,</p> <p>c) maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 1,2 dla działki budowlanej,</p> <p>d) wskaźnik intensywności zabudowy: 0,1 dla działki budowlanej,</p> <p>e) maksymalna wysokość zabudowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dla budynków mieszkalnych do 11 m, - dla budynków gospodarczych i garażowych do 5 m, <p>f) geometria dachu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dla budynków mieszkalnych: dwu lub wielospadowe, o połaciach nachylonych pod kątem od 30° do 45°; - dla budynków gospodarczych i garażowych: dwu lub wielospadowe, o połaciach nachylonych pod kątem od 30° do 45° lub płaskie; <p>3) w zakresie warunków scalania i podziału nieruchomości:</p>	<p>Brak istotnych oddziaływań w przypadku zachowania stanu istniejącego.</p> <p>W przypadku dogęszczenia istniejącej zabudowy bądź rozbudowy istniejących obiektów zmniejszeniu ulegnie powierzchnia biologicznie czynna. Wprowadzenie nowej zabudowy będzie skutkowało koniecznością zagospodarowania ścieków, wzrostem niskiej emisji, likwidacją istniejącej roślinności.</p>

stan istniejący	ustalenia obowiązującego mpzp	przeznaczenie w projekcie mpzp	ocena wpływu ustaleń mpzp na środowisko
		a) powierzchnię działki nie mniejszą niż 650 m ² , b) szerokość frontu działki nie mniejszą niż 10,0 m; 4) obsługę komunikacyjną: a) dla terenu oznaczonego na rysunku planu symbolem 1MNW-MNB z dróg oznaczonych na rysunku planu symbolami 1KDZ, 2KDD oraz z drogi zlokalizowanej poza granicami obszaru objętego planem (ul. E. Plater), b) dla terenu oznaczonego na rysunku planu symbolem 2MNW-MNB z dróg oznaczonych na rysunku planu symbolami 1KDD, 2KDD, 3KDD, c) dla terenu oznaczonego na rysunku planu symbolem 3MNW-MNB z dróg oznaczonych na rysunku planu symbolami 1KDZ, 1KDD, 2KDD, 3KDD, 4KDD, d) z dróg wewnętrznych, dojeżdż i dojazdów dopuszczonych ustaleniami planu.	
<p>Teren po części zainwestowany po zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, pozostałe tereny stanowią tereny rolnicze podlegające sukcesji wtórnej - częściowo porośnięte są zaroślami drzew i krzewów.</p>	<p>2MNn teren budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego o powierzchni 1,50 ha, niskiej intensywności zabudowy, podzielony na 20 działek. Zabudowa budynkami mieszkalnymi wolnostojącymi i bliźniaczymi o wysokości zabudowy do 2,5 kondygnacji oraz budynkami gospodarczymi. Możliwość realizacji usług nieuciążliwych w parterach budynków mieszkalnych lub w budynkach gospodarczych.</p> <p>SEE teren urządzeń elektroenergetycznych o powierzchni 0,005 ha. Projektowana stacja transformatorowa. Realizacja w/g warunków</p>	<p>2MNW-MNB – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej lub zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej bliźniaczej</p> <p>1) przeznaczenie – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinną wolnostojącą lub zabudowa mieszkaniowa jednorodzinną bliźniacza; 2) parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy: a) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy: 40% powierzchni działki budowlanej, b) udział powierzchni biologicznie czynnej: minimum 30% powierzchni działki budowlanej, c) maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 1,2 dla działki budowlanej, d) wskaźnik intensywności zabudowy: 0,1 dla działki budowlanej,</p>	<p>Brak istotnych oddziaływań w przypadku zachowania stanu istniejącego.</p> <p>W przypadku dogęszczenia istniejącej zabudowy bądź rozbudowy istniejących obiektów zmniejszeniu ulegnie powierzchnia biologicznie czynna. Wprowadzenie nowej zabudowy będzie skutkowało koniecznością zagospodarowania ścieków, wzrostem niskiej emisji, likwidacją istniejącej roślinności.</p>

stan istniejący	ustalenia obowiązującego mpzp	przeznaczenie w projekcie mpzp	ocena wpływu ustaleń mpzp na środowisko
	zarządcy sieci.	<p>e) maksymalna wysokość zabudowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dla budynków mieszkalnych do 11 m, - dla budynków gospodarczych i garażowych do 5 m, <p>f) geometria dachu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dla budynków mieszkalnych: dwu lub wielospadowe, o połaciach nachylonych pod kątem od 30° do 45°; - dla budynków gospodarczych i garażowych: dwu lub wielospadowe, o połaciach nachylonych pod kątem od 30° do 45° lub płaskie; <p>3) w zakresie warunków scalania i podziału nieruchomości:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) powierzchnię działki nie mniejszą niż 650 m², b) szerokość frontu działki nie mniejszą niż 10,0 m; <p>4) obsługę komunikacyjną:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) dla terenu oznaczonego na rysunku planu symbolem 1MNW-MNB z dróg oznaczonych na rysunku planu symbolami 1KDZ, 2KDD oraz z drogi zlokalizowanej poza granicami obszaru objętego planem (ul. E. Plater), b) dla terenu oznaczonego na rysunku planu symbolem 2MNW-MNB z dróg oznaczonych na rysunku planu symbolami 1KDD, 2KDD, 3KDD, c) dla terenu oznaczonego na rysunku planu symbolem 3MNW-MNB z dróg oznaczonych na rysunku planu symbolami 1KDZ, 1KDD, 2KDD, 3KDD, 4KDD, d) z dróg wewnętrznych, dojazdów dopuszczonych ustaleniami planu. 	

stan istniejący	ustalenia obowiązującego mpzp	przeznaczenie w projekcie mpzp	ocena wpływu ustaleń mpzp na środowisko
<p>Teren po części zainwestowany po zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, pozostałe tereny stanowią tereny rolnicze podlegające sukcesji wtórnej - częściowo porośnięte są zaroślami drzew i krzewów.</p>	<p>3MNn teren budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego o powierzchni 2,80 ha, niskiej intensywności zabudowy, podzielony na 33 działki. Zabudowa budynkami mieszkalnymi wolnostojącymi i bliźniaczymi o wysokości zabudowy do 2,5 kondygnacji oraz budynkami gospodarczymi. Możliwość realizacji usług nieuciążliwych w parterach budynków mieszkalnych lub w budynkach gospodarczych.</p>	<p>2MNW-MNB – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej lub zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej bliźniaczej</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przeznaczenie – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca lub zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna bliźniacza; 2) parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy: <ol style="list-style-type: none"> a) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy: 40% powierzchni działki budowlanej, b) udział powierzchni biologicznie czynnej: minimum 30% powierzchni działki budowlanej, c) maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 1,2 dla działki budowlanej, d) wskaźnik intensywności zabudowy: 0,1 dla działki budowlanej, e) maksymalna wysokość zabudowy: <ul style="list-style-type: none"> – dla budynków mieszkalnych do 11 m, – dla budynków gospodarczych i garażowych do 5 m, f) geometria dachu: <ul style="list-style-type: none"> – dla budynków mieszkalnych: dwu lub wielospadowe, o połaciach nachylonych pod kątem od 30° do 45°; – dla budynków gospodarczych i garażowych: dwu lub wielospadowe, o połaciach nachylonych pod kątem od 30° do 45° lub płaskie; 3) w zakresie warunków scalania i podziału nieruchomości: <ol style="list-style-type: none"> a) powierzchnię działki nie mniejszą niż 650 m², b) szerokość frontu działki nie mniejszą niż 10,0 m; 	<p>Brak istotnych oddziaływań w przypadku zachowania stanu istniejącego.</p> <p>W przypadku dogęszczenia istniejącej zabudowy bądź rozbudowy istniejących obiektów zmniejszeniu ulegnie powierzchnia biologicznie czynna. Wprowadzenie nowej zabudowy będzie skutkowało koniecznością zagospodarowania ścieków, wzrostem niskiej emisji, likwidacją istniejącej roślinności.</p>

stan istniejący	ustalenia obowiązującego mpzp	przeznaczenie w projekcie mpzp	ocena wpływu ustaleń mpzp na środowisko
		<p>4) obsługę komunikacyjną:</p> <p>a) dla terenu oznaczonego na rysunku planu symbolem 1MNW-MNB z dróg oznaczonych na rysunku planu symbolami 1KDZ, 2KDD oraz z drogi zlokalizowanej poza granicami obszaru objętego planem (ul. E. Plater),</p> <p>b) dla terenu oznaczonego na rysunku planu symbolem 2MNW-MNB z dróg oznaczonych na rysunku planu symbolami 1KDD, 2KDD, 3KDD,</p> <p>c) dla terenu oznaczonego na rysunku planu symbolem 3MNW-MNB z dróg oznaczonych na rysunku planu symbolami 1KDZ, 1KDD, 2KDD, 3KDD, 4KDD,</p> <p>d) z dróg wewnętrznych, dojazdów dopuszczonych ustaleniami planu.</p>	
<p>słupowa stacja transformatorowa</p>	<p>4EE</p> <p>teren urządzeń elektroenergetycznych o powierzchni 0,02 ha. Istniejąca stacja transformatorowa słupowa. Adaptacja z możliwością modernizacji istniejących urządzeń w/g warunków zarządcy sieci.</p>	<p>1IE – teren elektroenergetyki</p> <p>1) przeznaczenie – obiekty elektroenergetyczne;</p> <p>2) parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy:</p> <p>a) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy: 50% powierzchni działki budowlanej,</p> <p>b) udział powierzchni biologicznie czynnej: minimum 15% powierzchni działki budowlanej,</p> <p>c) maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,5 dla działki budowlanej,</p> <p>d) minimalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,1 dla działki budowlanej,</p> <p>e) wysokość zabudowy do 5,0 m,</p> <p>f) ukształtowanie połaci dachowych – dachy płaskie;</p> <p>3) w zakresie warunków scalania i podziału nieruchomości:</p> <p>a) powierzchnię działki nie mniejszą niż 30 m²,</p>	<p>Brak istotnych oddziaływań w przypadku zachowania stanu istniejącego.</p> <p>W przypadku powstania nowych obiektów budowlanych zmniejszeniu ulegnie powierzchnia biologicznie czynna.</p>

stan istniejący	ustalenia obowiązującego mpzp	przeznaczenie w projekcie mpzp	ocena wpływu ustaleń mpzp na środowisko
		b) szerokość frontu działki nie mniejszą niż 5,0 m; 4) obsługa komunikacyjna terenu z drogi zlokalizowanej poza granicami obszaru objętego planem (ul. E. Plater).	
istniejąca droga zbiorcza	001Lw, 002Lw, 003Lw - odcinki ulicy Stanisława Moniuszki o powierzchni 0,59 ha. Szerokość ulicy w istniejących liniach rozgraniczających 20,0 m. Szerokość jezdni 6,0 m. Chodnik obustronny. Projektowana linia zabudowy w odległości minimum 12,0 15,0 m od krawędzi jezdni.	1KDZ – teren drogi zbiorczej 1) przeznaczenie – droga zbiorcza; 2) szerokość w liniach rozgraniczających zgodnie z rysunkiem planu.	Brak istotnych oddziaływań – zachowanie stanu istniejącego.
istniejąca droga dojazdowa	007Dw, 008Dw, 009Dw - projektowane odcinki ulicy wewnątrzsiedlowej o powierzchni 0,46 ha. Szerokość w istniejących liniach rozgraniczających zmienna 10,0-15,0 m. Szerokość jezdni 6,0 m. Chodnik obustronny. Projektowana linia zabudowy w odległości 10,0 15,0 m od krawędzi jezdni.	1KDD – teren drogi dojazdowej 1) przeznaczenie – droga dojazdowa; 2) szerokość w liniach rozgraniczających zgodnie z rysunkiem planu.	Brak istotnych oddziaływań – zachowanie stanu istniejącego.
istniejąca droga dojazdowa	006Dw - projektowana ulica wewnątrzsiedlowa o powierzchni 0,34 ha. Szerokość w projektowanych liniach rozgraniczających 9,0 m. Szerokość jezdni 6,0 m. Chodnik obustronny. Projektowana linia zabudowy w odległości minimum 10,0 - 12,0 m od krawędzi jezdni.	2KDD – teren drogi dojazdowej 1) przeznaczenie – droga dojazdowa; 2) szerokość w liniach rozgraniczających zgodnie z rysunkiem planu.	Brak istotnych oddziaływań – zachowanie stanu istniejącego.
istniejąca droga dojazdowa	010Dw - projektowana ulica wewnątrzsiedlowa o powierzchni 0,16 ha, zakończona placem nawrotowym. Szerokość w projektowanych liniach rozgraniczających 10,0 m. Szerokość jezdni 6,0 m. Chodnik obustronny. Projektowana linia zabudowy w odległości minimum 8,0 - 15,0 m od krawędzi jezdni.	3KDD – teren drogi dojazdowej 1) przeznaczenie – droga dojazdowa; 2) szerokość w liniach rozgraniczających zgodnie z rysunkiem planu.	Brak istotnych oddziaływań – zachowanie stanu istniejącego.

stan istniejący	ustalenia obowiązującego mpzp	przeznaczenie w projekcie mpzp	ocena wpływu ustaleń mpzp na środowisko
istniejąca droga dojazdowa	011Dw - projektowana ulica wewnątrzsiedlowa o powierzchni 0,12 ha, zakończona placem nawrotowym. Szerokość w projektowanych liniach rozgraniczających 10,0 m. Szerokość jezdni 6,0 m. Chodnik obustronny. Projektowana linia zabudowy w odległości minimum 8,0 - 10,0 m od krawędzi jezdni.	4KDD – teren drogi dojazdowej 1) przeznaczenie – droga dojazdowa; 2) szerokość w liniach rozgraniczających zgodnie z rysunkiem planu.	Brak istotnych oddziaływań – zachowanie stanu istniejącego.
istniejąca droga dojazdowa	01Dw - ulica wewnątrzsiedlowa dojazdowa. Szerokość w liniach rozgraniczających 8,0 m, szerokość jezdni 6,0 m, linia zabudowy 10,0 m od krawędzi projektowanej jezdni.	5KDD – teren drogi dojazdowej 1) przeznaczenie – droga dojazdowa; 2) szerokość w liniach rozgraniczających zgodnie z rysunkiem planu.	Brak istotnych oddziaływań – zachowanie stanu istniejącego.
istniejący ciąg pieszo-rowerowy	014Cpj - projektowany ciąg pieszo-jezdny o powierzchni 0,01 ha. Szerokość w projektowanych liniach rozgraniczających 3,5 m. Projektowana linia zabudowy w odległości minimum 5,0 m od linii rozgraniczającej.	1KP – teren komunikacji pieszo-rowerowej 1) przeznaczenie – teren komunikacji pieszo – rowerowej; 2) szerokość w liniach rozgraniczających zgodnie z rysunkiem planu.	Brak istotnych oddziaływań – zachowanie stanu istniejącego.

9.1 Oddziaływanie na ludzi

W rozumieniu przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska znaczące oddziaływanie na środowisko oznacza również znaczące oddziaływanie na zdrowie ludzi. O znaczącym oddziaływaniu na środowisko (zdrowie ludzi) można mówić w sytuacji, gdy przekraczane są standardy emisyjne oraz dopuszczalne normy hałasu (dopuszczalne normy zanieczyszczeń) określone w przepisach o ochronie środowiska. W wyniku realizacji ustaleń planu nie przewiduje się przekroczenia tych norm przy zachowaniu zgodności z przepisami prawa oraz zapisami planu.

Hałas

Dopuszczalne poziomy hałasu są określone w *rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*.

Tabela 5. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu w odniesieniu do jednej doby (źródło: *rozporządzenie Ministra Środowiska z 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*)

rodzaj terenu	drogi lub linie kolejowe		instalacje i pozostałe obiekty i grupy źródeł hałasu	
	pora dnia – przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	pora nocy – przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	pora dnia – przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	pora nocy – przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, tereny domów opieki społecznej, tereny szpitali w miastach	61 dB	56 dB	50 dB	40 dB
tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, tereny zabudowy zagrodowej, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, tereny mieszkaniowo-usługowe	65 dB	56 dB	55 dB	45 dB

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zakłada na obszarze opracowania tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej lub zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej bliźniaczej (MNW-MNB) oraz teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej (MNW).

Należy podkreślić, że przedmiotowy teren został już zagospodarowany pod ww. funkcje. Ewentualne zmiany w zagospodarowaniu obszaru opracowania będą wiązały się z przebudową/rozbudową istniejących obiektów bądź powstaniem nowych obiektów w miejscach obecnie wolnych od zabudowy, użytkowanych rolniczo. Nie przewiduje się, aby doszło do istotnej zmiany klimatu akustycznego. Nowa zabudowa zwykle generuje zwiększenie ruchu samochodowego, jednakże nie będzie on przekraczał dopuszczalnych norm poziomu hałasu.

Uciążliwości związane z hałasem mogą powstawać na etapie realizacji inwestycji, w trakcie budowy nowych obiektów bądź przebudowy istniejących obiektów, co będzie miało bezpośredni, ale krótkotrwały i chwilowy charakter.

Zgodnie z zapisami projektu planu przyjmuje się kwalifikacje terenów w zakresie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska. Zatem dla terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami:

1MNW, 1MNW-MNB, 2MNW-MNB, 3MNW-MNB – jak dla terenów przeznaczonych na cele mieszkaniowe

ustala się obowiązek zachowania dopuszczalnego poziomu hałasu zgodnie z przepisami odrębnymi dla terenów chronionych akustycznie.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Głównymi źródłami promieniowania niejonizującego w środowisku są: stacje radiowe i telewizyjne, elektroenergetyczne linie wysokiego napięcia, stacje transformatorowe, stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej, urządzenia radiolokacyjne oraz radionawigacyjne. Dopuszczalny poziom pola elektromagnetycznego w zależności od funkcji obszaru określa szczegółowo rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448).

Przez obszar opracowania nie przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokich napięć emitujące pole elektromagnetyczne o dużym natężeniu, a co za tym idzie mogące negatywnie oddziaływać na zdrowie mieszkańców.

W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną plan ustala m.in. zaopatrzenie w energię elektryczną w oparciu o stacje oraz linie elektroenergetyczne średniego i niskiego napięcia oraz realizację nowych linii elektroenergetycznych, wyłącznie jako kablowe podziemne. Ponadto dopuszcza lokalizację stacji transformatorowych w granicach planu pod warunkiem, że ich sytuowanie nie będzie kolidowało z projektowaną zabudową. Zachowując zgodność z przepisami prawa nie przewiduje się negatywnego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na zdrowie ludzi.

9.2 Oddziaływanie na klimat

Zgodnie z ratyfikowaną przez Polskę Ramową Konwencją Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu należy dążyć do wprowadzania działań prowadzących do zapobiegania niebezpiecznej antropogenicznej ingerencji w system klimatyczny. Problematyka zmian klimatu w dokumentach realizowanych na szczeblu krajowym została zawarta w opracowaniu *Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030*. Opracowano również *Poradnik przygotowania inwestycji z uwzględnieniem zmian klimatu, ich łagodzenia i przystosowania do tych zmian oraz odporności na klęski żywiołowe*.

Właściwe planowanie przestrzenne może chronić przed konsekwencjami zmian klimatycznych, takich jak zmiany temperatury, gwałtowne opady i związane z tym powodzie i podtopienia, czy też uaktywnianie się osuwisk.

W Strategicznym planie adaptacji sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 określono cele i kierunki działań w procesie adaptacji do zmian klimatu, w tym:

Cel.1. zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska

- Dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu – ułatwienie dostępu do wody dobrej jakości, ograniczenie negatywnych skutków susz i powodzi, poprawa i utrzymanie dobrego stanu wód i ekosystemów od wód zależnych, poprawa bezpieczeństwa i efektywności ekonomicznej gospodarki wodnej – plan ustala zasilanie w wodę z gminnej sieci wodociągowej poprzez wodociągi o średnicy nie mniejszej niż \varnothing 80 mm, zgodnie z parametrami wymaganymi dla ochrony przeciwpożarowej. Powyższe ustalenia nie wpływają negatywnie na stan wód i ekosystemów wodnych;
- Dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu – dostosowanie systemu energetycznego do wahań zapotrzebowania na energię elektryczną oraz ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych, niskoemisyjnych źródeł energii, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii - plan dopuszcza indywidualne systemy pozyskiwania energii, w tym z instalacji kogeneracji rozproszonej, ogniw paliwowych oraz urządzeń innych niż wolnostojące wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii (zakazuje lokalizacji turbin wiatrowych oraz biogazowni);
- Ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu – utrzymanie obszarów wodno-błotnych i ich odtwarzanie wszędzie tam, gdzie jest to możliwe – w granicach terenu opracowania nie występują obszary wodno-błotne;

- Adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie – opracowanie zasad zabudowy terenów zalewowych i chronionych, obszarów zieleni w miastach, wprowadzenie ograniczeń w zakresie ochrony przed zalaniem budynków podpiwniczonych na obszarach zalewowych – w granicach obszaru opracowania nie występuje zagrożenie wystąpienia podtopień.

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu – w granicach planu nie przyjmuje się rozwiązań wpływających na rozwój transportu w szerszej skali, ustalenia planu mają znaczenie lokalne.

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu – monitoring, ostrzeganie i reagowanie:

- polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu – adaptacja instalacji sanitarnych i sieci kanalizacyjnych do zwiększonych opadów nawalnych, mała retencja, zwiększenie obszarów terenów zieleni i wodnych w mieście – plan wskazuje rozwiązania z zakresu odprowadzania wód opadowych i roztopowych, określa minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej.

W dokumencie wskazano również inne cele, niemające jednak odzwierciedlenia w polityce przestrzennej, stąd nie uwzględniono ich w niniejszej prognozie.

W granicach terenu objętego planem nie przewiduje się w wyniku dogęszczenia istniejące zabudowy znaczącej zmiany warunków klimatycznych. Oddziaływanie to będzie miało charakter lokalny i będzie wiązało się przede wszystkim z modyfikacją kierunku przewietrzania terenu.

9.3 Oddziaływanie na powietrze

Głównym lokalnym źródłem zanieczyszczenia powietrza jest emisja powierzchniowa z sektora bytowego, związana z indywidualnym ogrzewaniem budynków. Ponadto na terenach zabudowanych źródło zanieczyszczeń stanowi również transport samochodowy (emisja liniowa).

W fazie wznoszenia nowych bądź przebudowy istniejących obiektów budowlanych w obrębie terenu opracowania nastąpi czasowe oddziaływanie na powietrze atmosferyczne związane z pracą urządzeń budowlanych oraz transportem materiałów na placie budowy. Będzie to, więc oddziaływanie bezpośrednie, chwilowe, lokalne, ograniczone do etapu prowadzenia prac budowlanych.

Projekt planu przewiduje ogrzewanie budynków z indywidualnych źródeł ciepła, niepowodujących ponadnormatywnych zanieczyszczeń, w tym z urządzeń kogeneracji rozproszonej lub indywidualnych urządzeń wytwarzających ciepło w oparciu o urządzenia zasilane z sieci elektroenergetycznej. Co więcej dopuszcza lokalizację urządzeń wytwarzających ciepło z odnawialnych źródeł energii o mocy nieprzekraczającej 500 kW oraz urządzeń innych niż wolnostojące, przy czym zakazuje lokalizacji biogazowni. Zaopatrzenie w ciepło z indywidualnych źródeł może powodować nieznaczny wzrost emisji gazów i pyłów do powietrza. Będzie to oddziaływanie o charakterze sezonowym, zależnym od warunków atmosferycznych. Warto podkreślić, że na wielkość emisji ma także wpływ zastosowana technologia w systemach pozyskiwania ciepła – przewiduje się, że nowoczesne rozwiązania znacznie obniżą emisję.

W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną projekt planu dopuszcza m.in. indywidualne systemy pozyskiwania energii, w tym z instalacji kogeneracji rozproszonej, ogniw paliwowych oraz urządzeń innych niż wolnostojące wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii (zakaz lokalizacji turbin wiatrowych i biogazowni).

Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii bezpośrednio wpływa na ograniczenie ilościowe zasobów nieodnawialnych oraz przyczynia się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń.

9.4 Oddziaływanie na wodę

Tereny zurbanizowane mogą oddziaływać na wody podziemne i powierzchniowe poprzez produkcję ścieków, które w terenach nieobjętych kanalizacją sanitarną łatwo przedostają się do wód podziemnych i powierzchniowych, oraz poprzez zaburzenie naturalnego krążenia wód, kiedy wody opadowe i roztopowe, zamiast wnikać w grunt, są zbierane z powierzchni nieprzepuszczalnych (dachów, placów, ulic) i odprowadzane

bezpośrednio do wód powierzchniowych lub oczyszczalni. Z kolei nieoczyszczone wody z dróg i placów bezpośrednio odprowadzone do gruntu mogą również stanowić zagrożenie zanieczyszczeniem.

W zakresie zaopatrzenia w wodę w planie ustala się zasilanie w wodę z gminnej sieci wodociągowej poprzez wodociągi o średnicy nie mniejszej niż $\varnothing 80$ mm, zgodnie z parametrami wymaganymi dla ochrony przeciwpożarowej.

W zakresie odprowadzania ścieków w planie ustala się odprowadzenie ścieków do sieci kanalizacji sanitarnej, w tym jej budowę.

W zakresie wód opadowych i roztopowych:

- a) nakazuje się w pierwszej kolejności odprowadzanie wód opadowych i roztopowych bezpośrednio do ziemi na własnej działce, poprzez zagospodarowanie wód w miejscu opadu, w szczególności poprzez gospodarcze wykorzystanie, odparowanie, rozsączenie do ziemi, a w przypadku niekorzystnych warunków gruntowo-wodnych retencjonowanie na działce budowlanej wraz ze spowolnieniem ich odpływu do odbiornika, z zastrzeżeniem lit. b,
- b) dopuszcza się odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej lub do powierzchniowych otwartych rowów odwadniających i zbiorników wodnych – retencyjnych lokalnego układu hydrograficznego,
- c) budowę sieci kanalizacji deszczowej:
 - grawitacyjnej o średnicy kanałów min. $\varnothing 200$ mm,
 - ciśnieniowej o średnicy kanałów min. $\varnothing 90$ mm.

Powyższe rozwiązania są prawidłowe. Nie wpłyną na możliwość osiągnięcia celów ustalonych dla jednolitych części wód. Wprowadzone przeznaczenie w planie nie stanowi szczególnego zagrożenia dla jakości wód, w tym wód podziemnych. Plan wprowadza zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, za wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, tym samym ograniczając możliwość wystąpienia negatywnych oddziaływań na środowisko wodne.

9.5 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Do niekorzystnych przekształceń terenu dochodzić będzie w związku z prowadzeniem robót budowlanych. Przy budowie lub rozbudowie obiektów budowlanych dochodzi do przekształcenia powierzchniowej warstwy ziemi poprzez wykonywanie wykopów pod fundamenty nowych budynków lub podbudowę dróg i sytuowanie w pasie drogowym sieci infrastruktury technicznej. Opisywane oddziaływania będą nieznaczne, o charakterze bezpośrednim, długoterminowym i stałym. Wystąpią również krótkoterminowe i chwilowe oddziaływania, związane z etapem prowadzenia robót budowlanych (czasowe deformacje terenu, wykopy itp.).

W trakcie prowadzenia robót budowlanych może również dojść do zanieczyszczenia gleby poprzez niewłaściwe zabezpieczenie przy składowaniu materiałów budowlanych i odpadów budowlanych.

Niemniej przeznaczenie terenów pod nieuciążliwe funkcje mieszkaniowe nie wiąże się z zanieczyszczeniem gleby lub ziemi pod warunkiem prawidłowej gospodarki odpadami i ściekami. Działania podjęte na terenie miasta w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami są w tym względzie prawidłowe w stosunku do istniejących uwarunkowań.

9.6 Oddziaływanie na zasoby naturalne

Obszar opracowania położony jest poza obszarami chronionymi na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

W granicach terenu opracowania nie występują cenne zbiorowiska roślinne, są to głównie tereny podlegające naturalnej sukcesji roślinnej.

Obszar opracowania od strony północnej oraz zachodniej bezpośrednio graniczy z gruntami leśnymi własności Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych. Projekt planu w terenie 1MNW-MNB wskazuje strefę ograniczonego sposobu zagospodarowania związaną z odległością od lasu, zgodnie z rysunkiem planu, gdzie obowiązuje lokalizacja budynków zgodnie z przepisami odrębnymi.

W granicach terenu opracowania nie występują udokumentowane złoża kopalin, nie przewiduje się więc oddziaływania na zasoby geologiczne.

Obszar projektu planu położony jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 407 Niecka Lubelska (Chełm – Zamość). Projekt planu ustala

- uwzględnienie uwarunkowań wynikających z położenia obszaru objętego planem w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 407 Niecka Lubelska (Chełm – Zamość), zgodnie z ustaleniami niniejszej uchwały oraz przepisami odrębnymi.

Jest to teren antropogenicznie przekształcony, w znacznej mierze zagospodarowany pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, nie pełniący istotnych funkcji przyrodniczych, stąd wskazane jest intensyfikowanie zabudowy.

9.7 Oddziaływanie na faunę i florę

W miejscu powstawania nowych obiektów na terenach dotychczas niezabudowanych nastąpi lokalne, bezpośrednie, długoterminowe i stałe zubożenie lub zlikwidowanie istniejącej roślinności. Zmniejszeniu ulegnie powierzchnia biologicznie czynna, przy czym nowe tereny budowlane wprowadzane są głównie na obszary pozbawione cennych zbiorowisk roślinnych. Są to tereny rolnicze, na których następuje sukcesja roślinna. Powstanie nowej zabudowy wiąże się z wycinką części drzew – oddziaływanie bezpośrednie, lokalne, stałe.

Realizacja ustaleń planu nie będzie istotnie oddziaływała na zwierzęta i rośliny. Szata roślinna przedmiotowego terenu nie charakteryzuje się wysoką wartością przyrodniczą - dominują gatunki pospolite na powszechnie występujących siedliskach. Fauna obszaru opracowania jest stosunkowo uboga i składa się głównie z gatunków synantropijnych. Brak tu gatunków rzadkich i zagrożonych w skali kraju lub regionu.

Teren opracowania położony jest poza głównymi i lokalnymi powiązaniem ekologicznymi, stąd nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń planu wpłynęła na możliwość migracji zwierząt.

9.8 Wpływ na ekosystemy i różnorodność biologiczną

Różnorodność biologiczną można rozumieć jako stopień zachowania naturalnie występujących gatunków oraz zbiorowisk, a także ras zwierząt i form roślin. Różnorodność biologiczna występuje, zatem na trzech poziomach organizacji przyrody: ekosystemowym, gatunkowym, genetycznym.

Realizacja ustaleń projektu planu będzie skutkowałą dogęszczaniem istniejącej zabudowy. Zajęcie terenów wolnych od zabudowy będzie skutkowałą zniszczeniem roślinności i zmniejszeniem powierzchni biologicznie czynnej. W przypadku lokalizacji zabudowy na terenach zadrzewionych należy się spodziewać częściowej lub całkowitej wycinki drzew. Obszar opracowania, ze względu na częściowe zabudowanie jest umiarkowanie wykorzystywany przez zwierzęta, nie jest kluczowym dla nich żerowiskiem ani miejscem rozrodu. W wyniku powstania nowej zabudowy ograniczy się możliwość żerowania zwierząt czy migracji, jednak tylko w skali lokalnej. Z drugiej strony kształtowanie zabudowy w zwarte kompleksy pozwala na ograniczenie jej rozpraszania w innych miejscach, dotychczas funkcjonujących przyrodniczo.

Plan nakłada obowiązek zachowania minimalnej powierzchni terenów biologicznie czynnych – na poziomie 30% powierzchni działki budowlanej dla terenów 1MNW, 1MNW-MNB, 2MNW-MNB, 3MNW-MNB oraz 15% dla terenu 1IE, co ma na celu zapewnienie niezbędnego minimum dla utrzymania różnorodności biologicznej poszczególnych terenów.

Nie przewiduje się istotnych negatywnych oddziaływań na ekosystemy i różnorodność biologiczną wynikających z realizacji ustaleń planu.

9.9 Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody

W granicach obszaru opracowania nie występują obszary oraz obiekty chronione na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, przy czym przedmiotowy teren bezpośrednio graniczy z obszarem Natura 2000 Roztocze PLB060012.

Zgodnie z ustawą z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody w odniesieniu do obszarów Natura 2000, zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń projektu planu wpłynęła na cele ochrony obszaru Natura 2000 Roztocze PLB060012, który okala obszar opracowania od strony północnej, zachodniej oraz południowej. Obszar opracowania to teren antropogenicznie przekształcony, w znacznej mierze zagospodarowany pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, w granicach którego nie występują siedliska przyrodnicze oraz siedliska i stanowiska gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

9.10 Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Na obszarze objętym projektem planu nie występują obiekty ochrony konserwatorskiej wpisane do rejestru lub ewidencji zabytków, brak także odkrytych i udokumentowanych stanowisk archeologicznych. Tereny te nie są również objęte strefą ochrony archeologicznej. Projekt planu w zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych ustala w *przypadku odkrycia stanowiska archeologicznego w trakcie prac ziemnych należy postępować zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.*

Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania realizacji ustaleń projektu planu na zabytki, dziedzictwo kulturowe oraz dobra kultury współczesnej.

Oceniając dobro materialne, jako wszystkie środki, które mogą być wykorzystane, bezpośrednio lub pośrednio, do zaspokojenia potrzeb ludzkich, stwierdzić należy jednoznacznie, że zapisy projektu planu służą ogólnemu rozwojowi miasta, a więc wzbogaceniu dóbr materialnych przy racjonalnym wykorzystaniu już istniejących elementów zagospodarowania.

9.11 Oddziaływanie na krajobraz

Wprowadzenie nowej zabudowy w obrębie terenów dotychczas niezabudowanych zmieni lokalny charakter miejsca. Analizowany teren jest częściowo zagospodarowany pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. Dogęszczenie istniejącej zabudowy nie generuje istotnych szkodliwych oddziaływań wizualnych, nie przewiduje się powstania obiektów dysharmonijnych. Zachowanie walorów krajobrazowych zależeć będzie przede wszystkim od rodzaju zagospodarowania poszczególnych działek, szczególnie zaś od kształtowania obiektów budowlanych. Plan określa zasady kształtowania zabudowy (wysokość, kształt dachów, nieprzekraczalne linie zabudowy). Ponadto w planie określona zostaje minimalna powierzchnia biologicznie czynna, której zachowanie pozwoli na estetyczne kształtowanie krajobrazu.

9.12 Ryzyko wystąpienia poważnych awarii

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska przez poważną awarię rozumie się „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do

natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”. O zaliczeniu zakładu do kategorii o zwiększonym ryzyku lub o dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii decyduje Minister Rozwoju (Dz.U. z 2016 r., poz. 138).

Na terenie objętym opracowaniem ani w sąsiedztwie obecnie nie ma zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii. Nie ma możliwości lokalizowania tego typu obiektów na obszarze objętym planem.

10 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem projektowanego dokumentu:

- w zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu:
 - obowiązek zachowania dopuszczalnego poziomu hałasu zgodnie z przepisami odrębnymi dla terenów chronionych akustycznie, oznaczonych na rysunku planu symbolami 1MNW, 1MNW-MNB, 2MNW-MNB, 3MNW-MNB – jak dla terenów przeznaczonych na cele mieszkaniowe;
 - zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, za wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
 - uwzględnienie uwarunkowań wynikających z położenia obszaru objętego planem w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 407 Niecka Lubelska (Chełm – Zamość), zgodnie z ustaleniami niniejszej uchwały oraz przepisami odrębnymi;
- w zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych:
 - w przypadku odkrycia stanowiska archeologicznego w trakcie prac ziemnych należy postępować zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- w zakresie szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu:
 - ustala się lokalizowanie budynków w strefie ograniczonego sposobu zagospodarowania związaną z odległością od lasu, oznaczonej na rysunku planu symbolem graficznym, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Realizacja ustaleń planu nie będzie negatywnie oddziaływała na obszar Natura 2000 Rostocze PLB060012, w związku z czym nie wskazuje się ww. działań.

Obszar objęty projektem planu położony jest również poza ogólnopolską siecią korytarzy ekologicznych łączących obszary Natura 2000 opracowaną na zlecenie Ministerstwa Środowiska pod redakcją Jędrzejewskiego.

11 Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru

Realizacja ustaleń planu nie będzie w istotny sposób oddziaływała na środowisko, nie wskazuje się

działań alternatywnych.

12 Akty prawne uwzględnione w opracowaniu

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn.: Dz.U. z 2022 r., poz. 1029 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jedn.: Dz.U. z 2022 r., poz. 2556 ze zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jedn.: Dz.U. z 2022 r., poz. 916 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn.: Dz.U. z 2022 r., poz. 503 ze zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (tekst jedn.: Dz.U. z 2022 r., poz. 1072 ze zm.);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tekst jedn.: Dz.U. z 2022 r., poz. 2625 ze zm.);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jedn.: Dz.U. z 2022 r., poz. 672 ze zm.);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tekst jedn.: Dz.U. z 2022 r., poz. 699 ze zm.);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2022 r., poz. 2409);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jedn.: Dz.U. z 2022 r., poz. 840);
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn.: Dz.U. z 2020 r., poz. 2028 ze zm.);
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jedn.: Dz.U. z 2022 r., poz. 2519 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz.U. z 2002 r. Nr 155, poz. 1298);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. z 2016 r., poz. 1395);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r., poz. 845);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r., poz. 1555);
- Dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

13 Materiały źródłowe

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Tomaszów Lubelski (wraz ze zmianami), 2010;

2. Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla miasta Tomaszów Lubelski, Budplan Sp. z o.o., Warszawa 2018;
3. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2016 r.;
4. Kondracki J.: Geografia regionalna Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000;
5. Łusiak R., Ciepłiński P., Czerwiński-Tomczyk J., Mikołajków J., Sokołowski J., Janica R., Dybkowska K., Krysa A., Majewski R.: Dodatek do „Dokumentacji określającej warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia stref ochronnych GZWP nr 407 (Chełm-Zamość)” w związku z ustanowieniem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 407 Niecka lubelska (Chełm-Zamość), PIG Warszawa 2016;

Materiały kartograficzne oraz warstwy tematyczne GIS (shp):

1. Mapa geologiczna Polski, Mapa hydrogeologiczna Polski, Mapa Geośrodowiskowa Polski; Skala 1: 50 000. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa; Arkusze z objaśnieniami – 928 Tomaszów Lubelski;
2. Przeglądowa mapa osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych w części pozakarpackiej województwa lubelskiego;
3. Warstwy tematyczne Nadleśnictwa Tomaszów – lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, lasy ochronne, typy siedliskowe lasów;
4. Warstwy tematyczne IBS PAN w Białowieży – sieć korytarzy ekologicznych łączących obszary Natura 2000 wg koncepcji Jędrzejewskiego;
5. Warstwy tematyczne CBDG:
 - Hydrogeologia – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych;
 - Hydrogeologia – Jednolite Części Wód Podziemnych;
 - MIDAS – obszary górnicze;
 - MIDAS – tereny górnicze;
 - MIDAS – złoża kopalin;
 - Środowisko – regiony fizyczno-geograficzne Polski (J. Kondracki, 2002).

Witryny internetowe:

1. <https://tomaszowlubelski.e-mapa.net/>
2. <http://www.gios.gov.pl> Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie – publikacje dot. wyników monitoringu środowiska

Warszawa, 20 lutego 2023 r.

O Ś W I A D C Z E N I E A U T O R A P R O G N O Z Y

W związku z art. 74a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn.: Dz.U. z 2022 r., poz. 1029 ze zm.)

o ś w i a d c z a m

że jako kierownik zespołu autorów *Prognozy oddziaływania na środowisko do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Tomaszów Lubelski w rejonie ul. Cypriana Kamila Norwida* spełniam warunki określone przez wyżej przywołany artykuł, tj.:

- ukończyłam, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, co najmniej studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie na kierunkach związanych z kształceniem w obszarze nauk przyrodniczych z dziedzin nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Agata Gzwałt